

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

izdaja ob 4. jutroja
Stane mesečno Din 45,—, za mesecem Din 40,— neobvezno.
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2804, ponoči tudi št. 2034.
Rekopol se ne vračajo.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2056.
Izobraževalni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2098
Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri poštnem črt. zavodu: Ljubljana št. 11.442 — Praha čisto 78.180, Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 8. oktobra. Ugodni radikalni poslanec dr. Kojić je v »Politiki« označil v nekoliko besedah svoje stališče glede načina, kako naj se reši naša državna kriza. V koliko se v tem mnenju izraža mišljenje vodilnih članov glavnega odbora NRS, je težko reči, ni pa dvoma, da je naziranje, ki ga izraža g. Kojić, v znatni meri naziranje onih srbijanskih krogov, ki so doslej pokazali še največ umevanja za ves problem.

G. Kojić svetuje, da naj se zlo izleči s resno in pametno administracijo, ki naj bi se naslanjala na pametno in svobodno izbrano zakonodajno telo. To da je predvsem potrebno.

Kdo more oporekati g. Kojiću? Sai to je bilo od nekdanjega stališča KDK. Ves njen boj od dne njenega nastanka do 20. junija se je osredotočeval na ta cilj. Ko je Stjepan Radić stopil preko negativne faze svoje taktike in po slabih izkušnjah oportunistične zveze z radikalni, katere mu je bila vsiljena l. 1925., se je s SDS vred odločil za aktivno parlamentarno borbo za saniranje in reformo naše uprave. V skupščini in izven nje je ostra kritika uprave, zlasti pa budžeta spravljal Vukičevićev režim v težke neprilike. KDK ni prikrivala cilja: depolitizacija vse uprave, zlasti tudi vsega nameščenstva, decentralizacija državne uprave, finančna osamosvojitve samouprav, borba proti korupciji, forsirano izenačenje zakonodajstva, predvsem pa vsem krajem pravičen davčni zakon, povsod enaka pravična davčna praksa, pravičen budžet, to so bili odkriti cilji KDK glede uprave.

Kot garancijo g. Radić ni zahteval, če KDK stopi v vlado, drugega kakor finančno ministrstvo.

Sedaj bi pa vprašali g. Kojića: Je-li v vladnih strnakah do 20. junija bilo kaj odziva za program KDK? Je-li kdo resno nanj pristajal? Ko je bil v komisijah g. Marinković, je zahteval KDK po enem izmed glavnih treh resorov odpravil, kakor da je sploh ni možno jemati v poštev! In tako ves čas: Kjerkoli je bilo govora o vladi, se je reklo, da je vse rezervirano radikalom in demokratom, kar bi mogla KDK smatrati kot praktično jamstvo za svojo zahtevo, da se izvrše reforme v upravi.

Z 20. junijem se je mnogo spremenilo. Ideja pozitivnega udeleževanja HSS v centralni upravi in legislativi je dobila težak moralen udarec. Izgubila je vodjo na način, ki je doslej v zgodovini neznan. Naj stoji dokazi o neposredni intelektualni krivdi četvernege režima za umor v skupščini kakorkoli, parola na fizični obračun, parola, da treba stvarno kritiko KDK zoper upravo in njene pogreške prezreti, reagirati pa na razne spremljevalne dogodke, povodom te kritike, torej vzeti vso kritiko kot nekako »žalitev« srbstva, ta parola je bila vsekar in nesporno dana od zgoraj, potem ko vlada ni znala braniti v odprtem boju svojih funkcijonarjev in njihovih grehov. To dejstvo, vrh tega pa še vse provokacije, ki so sledile po 20. juniju, so uničile zaupanje v možnost trajnega uspeha samo administrativnih reform.

Ali se more kdo čuditi, da je to zaupanje pri KDK propadlo? Ali se more KDK meniti nič tebi nič, ko da se nič ni zgodilo, vrniti v borbo, ki je bila 20. junija zadušena v krvi? G. Kojić in tovariši, ako so kaj psihologi in politiki, bodo morali priznati, da to ni mogoče. Kri ni voda in tudi najmirnejši motilec strahovitega zločina mora misliti, da je bila moralna krogla potrebna onim, ki niso mogli in znali drugače braniti in rešiti tistega administracijskega sistema, ki ga zdaj želi tudi gosod Kojić spremeniti.

G. Kojića in vse one dobronamerne Srijance, ki iščejo mostov, ki so za sporazum tako potrebni, moramo zaradi tega prositi, da razumejo, da za sanacijo niso več zadostni recepti, ki so morda bili izvedljivi pred 20. junijem in so bili naši recepti pred tem groznim datumom. Seveda je ureditev uprave, njena decentralizacija in depolitizacija potrebna v vsakem slučaju in mi bomo zadovoljni, ako se bo katera izmed srbijanskih strank postavila na to stališče. Dosedaj se še ni.

Potrebno pa je sedaj še več; potrebno je iskrena pripravljenost za tako revizijo državnega ustrojstva, ki v vseh delih naroda in države daje zaupanje, da nihče ne bo hegemonije in eksploatacije, in da bo, kdor bi jo le hotel, moral občutiti, da je ne more vršiti. Noben srbijanski politik se še ni povzpelo do priznanja, da je budžet krivičen in uprava enostranska v korist Srbiji. Še manj, da je pripravljen glasovati za ustavne garancije, ki to izključujejo. Treba bo končno uvideti, da je v resoluciji KDK od 1. avgusta 1928. podana pot, ki vodi do vzpostavitve odnošajev tam, kjer je uvaževanje zgodovinskih in drugih individualnosti v državnem ustroju postavljen kot program in pogoj KDK. Srbijanski politiki, ki začenjajo resneje proučevati državno krizo, naj bi presodili, ni-li resolucija

Kraljeva zahvala solunskim borcem

Na sinočnji večerji v dvoru je kralj slavil zasluge solunskih borcev ter jih postavil za vzor mlajšim rodovom

Beograd, 8. oktobra p. Nocoj je v starem dvoru kralj priredil svečano večerjo na čast tujim vojaškim delegacijam, ki so se udeležile proslave obletnice prebitja solunske fronte. Večerje sta se udeležila tudi kralj in kraljica, vse tuje vojaške delegacije in večje število naših generalov z vojnimi ministrom na čelu. Po večerji je kralj nazdravil gostom z naslednjim govorom: »S tem, da ste prišli k nam na proslavo utemeljitve miru, ste nam, slavni vojaki, ki vas vidim okoli sebe, izkazali čast in povzročili zadovoljstvo. Sodelujoč najiskreneje na ohranitvi z združenimi naporji doseženega miru, vodi mojo državo samo žarka želja, da bi dobra volja še nadalje na tej podlagi vladala med narodi, ki so prešli skozi tako težke izkušnje.

Dvigam čašo na zdravje šefov držav, ki so tako dostojno zastopali na današnji proslavi desetletnice.

Nato se je kralj obrnil k našim oficirjem ter nadaljeval:

»Gospodje oficirji! Obračajoč se k vam dajem z zadovoljstvom izraza svojemu priznanju za doseženo vašo vzorno službo polno časti. V tem trenutku je prva in sveta naša dolžnost, da se spomnimo naših hrabrih tovarišev, ki so dali svoje življenje za svobodo in veličino naše domovine. Naj jim bo večna hvala in slava!

To čašo dvigam v čast vsem onim junakom, ki jim je sreča služila, da so preživelih strahovito vojno. Pozivam jih, naj na svoje mlade tovariše prenesejo onega duha in one ideale, s katerimi je bila prežeta naša vojska pri prebitju solunske fronte. Ko se zaklinjamo, da bomo ohranili drago plačane naše pridobitve, naj si oni, ki nastopajo, vzamemo za vzor velike in svetle primere svojih prednikov.

Kraljev govor so prisotni sprejeli z živahnim vzklikanjem. Odgovoril mu je v imenu vseh tujih delegacij francoski

maršal in vojvoda naše vojske Franchet d'Esperey z naslednjimi besedami:

»Vaše Veličanstvo! V tem lepem dvoru, sredi tako sijajnega zbora prijateljev in zaveznikov se moj spomin vrača k težavnemu taborjenju na Jelaku in Pukoviku, kjer je mladi kraljevič regent med svojimi vojaki v bojni pripravljenosti in razmišljanju pripravil ustanovitev svoje države. Srečen sem, da kot tolmač zaveznikov vojsk izražam Vašemu Veličanstvu občudovanje nad izvršenim delom in našo nado v bodočnost našega naroda, v red, delo in mir. Zedinjeni, kakor na fronti, dvigamo naše čaše v čast Vašega Veličanstva. Aleksandra I. kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Živej kralj!

Ko so se polegale ovacije kralju in kraljici je general Tersić v imenu vse naše vojske nagovoril kralja z naslednjimi besedami:

»Vaše Veličanstvo! Oficirski zbor je ponosen, ker mu je njegov ljubljani kralj in vrhovni komandant na dan največje radosti našega naroda na tako viden način izrazil vladarsko zahvalo za njegovo častno in vzorno službo. Prosim Vaše Veličanstvo, da blagovolite sprejeti našo globoko zahvalo in najlepše želje za zdravje in srečo Vašega Veličanstva in Vašega vzvišenega doma. Prepričani in idealom »kralj in domovina pred in nad vsem«, zvesti našim tradicijam »Ljubezem, zvestoba in vdanost kralju in domovini« se zaklinjamo tudi ob tej priliki, da bomo vztrajali do konca v naši sveti dolžnosti in da bomo kravro pridobile pridobitve, ki so vzrasle iz najplemenitejše krvi naših padlih junakov, čuvali kot zenico svojega očesa. V tej naši zaoblubi, Vam, Vaše Veličanstvo, iz globočine hvaležnega srca kliče: Živel naš ljubljani kralj in naš komandant, Nj. Vel. kralj Aleksander I, ter njegov vzvišeni dom.

Reorganizacija finančnega ministrstva

Posebna komisija je izdelala novo uredbo o organizaciji finančnega ministrstva. — Po uredbi bo 12 finančnih direktij z obsežnejšo kompetenco.

Beograd, 8. oktobra r. V finančnem ministru je te dni zasedala pod predsedstvom državnega podtajnika Dušana Letice posebna komisija, sestojeca iz višjih uradnikov poedinih generalnih direktij in drugih finančnih oblasti, ki je izdelala v smislu pooblastil finančnega zakona za tekoče proračunsko leto osnutek o novi organizaciji finančnega ministrstva. Kakor znano, je bila dosedanja ureditev tega resora neprestano predmet nepopolnih kritik zlasti v gospodarskih krogih, ki so povdarjali, da je poslovanje ministrstva vse preveč unificirano in centralizirano, tako da ne zadovoljuje niti gospodarskih krogov, niti ne omogoča hitrega reševanja vlog in uspešnega delovanja posameznih uradov. Komisija je na podlagi materiala, ki ga je že prej pripravil državni podtajnik Letica, izdelala

novi uredbo, ki bo kmalu objavljena.

Kolikor se dozna, je novum reorganizacije finančne uprave ta, da dobe finančne direktije, ki jih bo po tej uredbi 12, širšo in obsežnejšo kompetenco, kakor so jo imele doslej. To bo na eni strani omogočilo razbremenitev ministrstva samega, na drugi strani pa po pospešeno uradovanje, ker bodo podrejene oblasti lahko v svojem delokrogu reševale razne vloge. Značilna je nova teritorialna razdelitev na finančne direktije. Sedeži in področja poedinih direktij niso določena na podlagi meja poedinih oblasti in srezov, marveč je bila pri tem merodajna lega sedeža z ozirom na komunikacijske zveze s podrejenim področjem. Nova uredba bo objavljena prihodnje dni in bo stopila bržkone že s 15. oktobrom v veljavo.

Dalmatinski klerikalci in KDK

Split, 8. okt. n. Pristajši hrvatske klerikalne stranke so v zadnjem času preko svojih sicer maloštevilnih organizacij pritiskali na vodstvo HPS, naj pri občinskih volitvah v Splitu nastopi skupno z ostalimi hrvatskimi strankami in podpre akcijo KDK. Vodstvo stranke se je tej zahtevi dolgo časa upiralo, sinoči pa je bila končno sklicana seja načelstva stranke v Splitu, na kateri so razpravljali o tem vprašanju. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se prepušči odločitev vodstvu krajevne organizacije v Splitu. Debatu pa je pokazala, da vlada med pristajši HPS naraščajoče razpoloženje za sodelovanje s KDK.

Konferenca SDS za primorsko-krajiško oblast

Karlovac, 8. oktobra 6. V nedeljo 14. t. m. bo v Karlovcu konferenca organizacij SDS iz primorsko-krajiške oblasti. Na konferenco bodo prišli predsednik SDS Svetozar Pribečević, v primorsko-krajiški oblasti izvoljeni poslanci ter delegati okrajnih organizacij.

od 1. avgusta pot, po kateri morajo iti tudi oni, ko so bili zamudili pred 20. junijem, dati nam še pravočasno roko za skupno izvedbo reform, ki jih g. Kojić upravičeno, a kot glavni cilj prekasno priporoča.

Davidovičeva svoboda

Beograd, 8. okt. p. Sinoči se je v Kazini vršil nekaj jugoslovenski večer, ki so ga v glavnem priredili davidovičevci in na katerega so bili povabljeni Sokoli, Orjunasi, četniki in drugi. Med govorom dr. Berislava Angjelinovića, brata ministra Angjelinovića, je neki dijak, samostojni demokrat zaklical naj ne govori političnega govora. Zaradi tega so ga Angjelinovičevi prijatelji napadli, vrgli ga na tla ter strahovito pretepli, nato pa vrgli z nekim njegovim tovarišem na prosto.

Za notranji mir v Avstriji

Dunaj, 8. oktobra s. 11. t. m. se bo vršila konferenca parlamentarnih strank, ki jo je sklical zvezni kancelar dr. Seipel in na kateri se bo razpravljalo o možnosti miru med strankami v Avstriji, kakor tudi o razorožitvi stranknih korporacij. Pogajanja vsekakor ne bodo tekla hitro, ker ne gre samo za vprašanje vojaško pučenih stranknih formacij, temveč v prvi vrsti za zavarovanje zborovalne in koalicijske svobode. Zvezni kancelar bo razgovore odprl z daljšim govorom, v katerem bo povdarjal velik pomen zagotavljanja notranjega miru, obenem pa stvil dolžene predloge glede dnevnega reda konference. Kakor se sklepa, bo imenovana posebna komisija ki bo razpravljala o stvari. Upajo, da se bodo stranke mirno držale medsebojnega miru. Vsi dunajski listi naglašajo, da je potek večerašnjega dneva v Dunajskem Novem mestu brez dvoma občutno ojačil avtoriteto države.

Impozantna parada naše vojske v Beogradu

Drugi dan beograjskih svečanosti. — Vzorno defiliranje čet pred kraljem. — Čestitke inozemskih vojaških strokovnjakov

Beograd, 8. oktobra r. Proslava proboja solunske fronte je bila otvorjena že v soboto zvečer s svečano iluminacijo mesta. Včeraj je bil po svečani službi božji položen temeljni kamen invalidskemu domu, na kar je bil v zvezi z otvoritvijo novega parka na Kalemegdanu odkrit Meštovičev spomenik »Zmagovalec«. Vseh teh slavnosti se je udeležila velika množica občinstva z zastopniki raznih društev, korporacij ter delegacije iz inozemstva, ki so korakali skozi mesto v ogromnem sprevodu. Zvečer se je vršila v Narodnem gledališču slavnostna predstava, kateri sta prisostvovala tudi kralj in kraljica.

Beograd, 8. oktobra p. Današnje svečanosti obletnice prebitja solunske fronte, so se zaključile z večerjo, ki jo je priredil kralj nocoj na čast tujim delegacijam na dvoru. Glavna točka današnjih svečanosti je bila impozantna revija čet na Banjici. Vojaki, ki so defilirali pred člani kraljevske družine, tujimi delegacijami in veliko množico občinstva, so pokazali, da so na višini izvežbanosti in da zaslužijo največjo pohvalo. Tuje vojaške delegacije so kralju čestitale k odličnemu stanju naše vojske. Defilacija, v kateri so sodelovale čete vseh vrst orožja, je potekla brez vsakega incidenta in nezgode v vzornem redu. Svečanostim je prisostvovala velika množica občinstva ter mnogoštevilna zastopstva raznih korporacij iz države. Na častni tribuni so zavzeli prostore člani vlade, večje število politikov, generaliteta, diplomatski zbor in vse tuje delegacije iz inozemstva.

Nekoliko pred 10. uro je prijel kralj v spremstvu oddelka gardne konjice, dočim se je kraljica Marija s svojo dvorno damo v lepo okrašenem vozu. Ko je prišla kraljeva dvojica na Banjico je godba zasvirla državno himno, množice pa so ji prirejele burne ovacije. Ko je sprejel raport od komandanta generala Dokića, je kralj otvoril revijo čet in se nato s svojim spremstvom na konjih vrnil pred tribuno, kjer se je ustavil, da so vojaški oddelki defilirali mimo njega. Najprej so korakali vojaki vseh izvenbeograjskih polkov, ki so poslali k beograjskim svečanostim vsak po en vod s poveljnikom polka in polkovno zastavo. Nato je sledila artiljerija, za njo kraljeva garda, mitraljeske čete, zastopstva mornarice in vsi trije beograjski polki. Defiliranje je trajalo dve uri med živahnimi ovacijami občinstva.

Ob 11. dopoldne se je pojavilo na obzorju 10 zračnih eskadril, ki so tudi defilirale v vzornem redu tik nad publiko in so bile ravno tako živahno pozdravljene.

Ob pol 8. zvečer je vojaška godba priredila po mestu mirovoz za bakljado. Ob 8. zvečer je bila na dvoru svečana večerja, ki jo je priredil kralj inozemskim gostom. Jutri bo svečana otvoritev francoskega Panteona, ki ji bo prisostvoval tudi maršal Franchet d'Esperey.

V večernih urah se je pričelo občinstvo, ki je prišlo iz raznih krajev v Beograd, vračati domov deloma z rednimi, deloma s posebnimi vlaki.

Oborožen napad režimskih provokaterjev na mirne zborovalce KDK

V Cetinogradu je tolpa opijanjenih izzivačev navalila na množico, zbrano na velikem shodu KDK. — Dva zborovalca sta bila ubita, več pa ranjenih

Zagreb, 8. oktobra n. Včera se je vršil v Cetinogradu shod KDK, na katerega je prišlo iz bližnje in daljne okolice več tisoč pristavev KDK. Režimovci, ki so v zadnjem času že ponovno vzbujali ogorčenje javnosti s popolnoma neutemeljenimi prepovedmi shodov KDK, tega shoda sicer niso zabranili, pač pa so ga skušali po najetih pretepačkih razbiti. V boj so poslali pristave dr. Spaha, ki so jih najhujskali proti KDK. Muslimanski prvaki so v zadnjem času podvzeli najenergičnejše korake, da bi navezali nase svoje ljudi, kar pa jim ni uspelo. Muslimani v vedno večjem številu prestopajo v tabor KDK. Ker je tudi za shod v Cetinogradu vladalo baš med muslimanskim prebivalstvom veliko zanimanje, so že več dni prej grozili, da se bodo maščevali nad vsakim, ki bi se tega shoda udeležil. Vse to pa ni dosti zaleglo. Zlasti muslimani so prišli ogromnem številu ter so pripeljali na 50 vozovih tudi svoje najstarejše in najvplivnejše ljudi na shod. Zborovalci na izzivanja raznih sumljivih elementov pred shodom niso reagirali, marveč so se vedli vseskozi disciplinirano. Ko pa je bil shod že odprt, je skupina plačanih provokaterjev navalila na množico in izzvala pretep, zaradi česar je bil shod prekinjen. O tem značilnem in vse obsodbe vrednem dogodku, je vodstvo KDK izdalo danes po zaslišanju očitvecev in poslanecv sledeči komunikacije:

»Za v nedeljo 7. t. m. je bil sklican shod

KDK v Cetinogradu. Na ta shod je prišlo več tisoč Hrvatov, Srbov in muslimanov, ki so z velikim navdušenjem, z godbami in zastavami pozdravili narodne poslance dr. Srdjana Budisavljevića, Grgo Hečimovića in Savo Kosanovića, ki so bili določeni kot govorniki za ta shod. Na prostornem trgu je bila postavljena govorniška tribuna, s katere je najprej govoril posl. dr. Srdjan Budisavljević. Komaj pa je pričel govoriti, se je pojavila v ozadju skupina pijanih ljudi. Opazilo se je, da so bili izključno pristajši dr. Spaha. Izzivač so reditelji mirno opozorili, naj ne motijo, oni pa so nato potegnili nože in samokrese ter navalili na mirne in goloroke zborovalce. Nastalo je prepiranje, v katerem sta bila dva zborovalca ubita, več pa težko in lahko ranjenih. Po izpovedi očitvecev je bil napad organiziran od pristavev dr. Spaha, odnosno njegovega zastopnika Hasana Milkovića, ki je s svojo napadalno četo nedavno napadel tudi mirni shod KDK v Kladuši. Da je bil napad organiziran, je razvidno že iz dejstva, da je peščica 20 oboroženih ljudi navallila na več tisoč zborovalcev. Napad je bil naperjen v prvi vrsti proti muslimanom, ki so se v velikem številu udeležili shoda in manifestirali svojo solidarnost s KDK. Kolikor se je dalo ugotoviti, so bili napadalci poslani iz cazunskega sreza ter so poprej popivali v gostilni bivšega radikalnega komisarja Ilije Mravunčac.

Italijanska invazija v Dalmaciji

Split, 8. okt. 6. V Italiji je začel odbor društva »Pro Dalmazia« akcijo za zbiranje kapitala, ki naj bi se angažiral v Dalmaciji, pred vsem v Splitu in okolici. Dosedaj je zbranih že 85 milijonov lir. Neka milanska tvrdka je sama dala 15 milijonov. Ta italijanski kapital je pred vsem namenjen za izkoriščanje vodnih sil na rekah Cetini in Krki in za zgraditev še nekaterih tvornic poleg sedanjih. V nova italijanska podjetja bi društvo »Pro Dalmazia« namestilo kakih 5 do 8 tisoč delavcev iz Italije.

Živinorejsko zborovanje v Sarajevu

Sarajevo, 8. oktobra 6. Včeraj se je končalo zborovanje kmetijskih zadrug iz Bosne in Hercegovine, ki se ga je udeležilo 122 delegatov. Sprejeti so bili sklepi o uvaževanju in razdelitvi plemenske živine. Razen tega zahtevajo sprejetje resolucije boljšo organizacijo veterinarske službe v Bosni in Hercegovini. Izdelana so bila tudi strokovna poročila o pravem stanju gospodarstva v Bosni in Hercegovini. Političnih izjav ni bilo.

Obrtniški dan na Hrvatskem

Zagreb, 8. oktobra 6. V nedeljo je bila seja Saveza hrvatskih obrtnikov, na kateri je bilo med drugim sklenjeno, da se 18. novembra vrši v vseh krajih Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, kjer obstoje zvezine organizacije obrtniški dan, v Zagrebu pa drugi veliki obrtniški sejem.

Organizacija prečanskih gostilničarjev

Zagreb, 8. okt. 6. Kakor znano je, društvo gostilničarjev in kavarnarjev začelo akcijo, da se osnuje v Zagrebu posebna organizacija, v kateri naj bi se združili vsi prečanski gostilničarji, kavarnarji in hotelirji že zaradi tega, ker gostilničarji in kavarnarji na področju Srbije in Črne gore plačujejo mnogo manjše davke in takse kakor njihovi tovariši v drugih pokrajinah. O tem so bile obveščene že vse organizacije na področju Hrvatske, Slovenije in Dalmacije. Gostilničarji iz hrvatskih pokrajin so na ta predlog že pristali, naka je začela centrala v Zagrebu takoj poslovati. Sedaj se pričakuje še odgovor gostilničarske organizacije iz Slovenije.

Grčija in Turčija

Atene, 8. oktobra. g. Splošno pozornost je vzbudilo obvestilo angorske vlade, da Turčija sprejme predlog grškega ministrskega predsednika Venizelosa za sklenitev medsebojne pogodbe, ki naj bi izlatalo znižala pomorske oborožitve obeh držav.

Protifašistična propaganda

Nizza, 8. oktobra. (lo.) V nekem gozlu je bila odkrita tajna brezžična oddajna postaja, katere so se baje posluževali protifašistični elementi.

Rudarska kriza v Angliji

London, 8. oktobra. (be.) Notranji minister Hicks je izjavil, da ni upanja, da bi se moglo zaposliti 200.000 rudarjev v premogovnikih.

Kako je delil mariborski oblasni odbor v Prekmurju podpore po toči

Oster nastop »Novin«, glasila klerikalnega posl. Klekta proti klerikalnemu oblastnemu odboru v Mariboru.

Murska Sobota, 6. oktobra. Naša poročila v »Jutru« in »Domovini«, kako je oblastni odbor v Mariboru delil po Prekmurju podporo za žitom onim, ki jim je letos toča vse pridelke na njivi stolkla, so klerikalcem zaprla sapo. Najprej smo čitali v »Slovenecu«, da nam bo oblastni odbor že odgovoril in pokazal, da bo jo. Tega odgovora seveda še sedaj ni. Ta teden pa čitamo v dveh »Slovenecih« hvalo oblastnemu odboru za njegovo podporo. Neka fara (Cankova) pa se je celo javno zahvalila oblastnemu odboru za to podporo in svojem kaplanu za posredovanje, zato napada »Slovenec« nas, češ, da smo s svojim pisanjem obrekovali. Sobočki dopisnik »Slovenca«, ki živi v Izobilju in ima zaradi svojega službenega položaja dohodek, ki jih drugi na njegovem mestu ne bi imel, ne sme videti kmetov nesreče in mora hvaliti svoje višje strankarske gospode, zato jim prepeva v svojem glasilu slavospeve. Ali pri tem ima smolo.

Klerikalne »Novine«, ki so izšle ta teden in ki jih izdaja klerikalni poslanec Klek, prinašajo daljši članek o tej podpori oblastnega odbora. Mi prinašamo ta članek, da bo javnost videla, kje je resnica in kje laž. Pod naslovom »Maribor i mi« pišejo »Novine« sledeče:

»Vsem našim ljudem še sedaj ne gre v glavo, da jim je dano tisto zrnje, katero so dobili ponesrečenci po toči, kot podpora. Mnogi nas napadajo, zakaj tudi »Novine« trdijo to, da bi bilo to za nas podpora. Iz ene fare pa so se celo ljudje javno zahvalili mariborskemu oblastnemu odboru za to podporo. Zato smo se obrnili na nekatere ljudi iz te fare, naj nam odkrito povejo, kaj oni v srcu mislijo od te mariborske podpore. In povedali so nam: »V istini je dal mariborski oblastni odbor našim ljudem podporo s tem, da smo dobili zrnje, ne da bi ga nam bilo treba naenkrat plačati. V tem je podpora, ker mnogi, mnogi od nas ni imel denarja, da bi naenkrat plačal. Če pa vzamemo ceno, po kateri nam je Maribor spraval zrnje, tedaj pa lahko nasprotno pove-

mo, da smo mi pri tej podpori na škodo. Če bi nam Maribor spraval posojilo (op. pisca: kakor je predlagala Kmečko-demokratska koalicija) in bi se kupovanje zrnja pri nas organiziralo, bi imeli mi dosti boljše zrnje ter za kakih 20 do 40 odst. cenejše in podpora bi na ta način čisto drugače izgledala. Ali kaj si moremo? Kadar je siromak v nevolji, vzame, kar ravno dobi in hvaležni moramo biti tudi za to podporo.« To je domači odgovor in mislimo, da je odkrit in pošten in brez najmanjšega slabega namena. V »Slovenecu« smo enkrat čitali, da bo že mariborski oblastni odbor odgovoril na vse pisanje različnih časopisov (»Jutra« in »Domovine«) o »čudni podporni akciji« mariborskega oblastnega odbora. Tudi našim »Novinam« je bilo povedano od enega člana komisije, ki je delila zrnje, da dobimo pojasnilo iz Maribora. Mi nismo dosedaj dobili še nobenega pojasnila ali popravka, pa tudi v drugih časopisih nismo našli od tega ničesar. Povedali pa so nam nekateri gospodje od mariborskega oblastnega odbora, kateri so nekoliko bolj odkriti, da mi sploh nismo vredni nobene podpore in da se bodo drugič dobro premislili, prej, nego nam dajo kako podporo. Resnica je to. Mi sami priznamo, da nismo podpore vredni in Maribor je tudi preskrbel za to, da nam je dal takšno podporo, da še danes ne vemo ne mi ne oni, ali je dana podpora v istini podpora ali ne... Mi znamo, da je v Mariboru sedaj tako nekako kakor v tisti Danski deželi po nekem angliškem pesniku.

Tako torej pišejo klerikalne »Novine«, to je tedaj resnica, katero bi rad »Slovenec« dopisnik obrnil na glavo. To pa je tudi resnica o oni cankovski zahvali oblastnemu odboru in domačemu kaplanu. Če pregledate naše članke v »Jutru« in »Domovini« o tej aferi, boste videli, da smo mi celo obzirneje pisali kakor pa sedaj »Novine«. Sicer pa bi tudi »Novine« pisale v tonu »Slovenca«, a se ne upajo, ker vedo, da imamo celo Prekmurje za pričo resničnosti naših poročil.

Nove laži o umorih in atentatih

Glasilo dr. Korošca živi zadnje čase od samih krvavih senzacij. Kakor da leži naša država nekje globoko v ameriškem Divjem zapadu, poroča »Slovenec« vsak teden o kakem »krvavem odkritju«, da se mirnemu državljanu ježe na glavi oni redki lasje, kar jih še ni izgubil zaradi skrbi, ki mu jih povzroča davčni vijak. O izvršenem umoru hrvaških voditeljev škofovo glasilo molči, zato pa s tem debelejšimi črkami objavlja strahote umorov, ki se niso zgodili.

V soboto n. pr. se je poslužil »Slovenec« bivšega voditelja in ustanovitelja »Orjuna« dr. Iva Magorovića, ki je napisal v »Političnem«, fulminanten članek o »nameravanih umorih dr. Korošca, dr. Spaha in čike Ljube Davidovića. Prvega da bi bili morali ubiti v Novem Sadu o priliki euharistične procesije, drugi bi bil našel svoj žalostni konec v Sarajevu, čika Ljuba pa je le po naključju odnesel življenje iz atentata z jajci in krompirjem.

»Slovenec« g. dr. Mogorovića morda ne pozna, morda pa je le kdo čital v nacionalističnih listih članke tega nesrečnega konfuzionarja, ki ne ve prav, ali bi kazalo potopiti Jugoslavijo v krvi ali pa jo zadušiti v reki visoko donečih fraz. Česa vsega se ne »spominja« naenkrat dr. Mogorović! Znan mu je načrt za umor dr. Korošca in dr. Spaha ter to šele sedaj javlja strmočemu svetu. Znano mu je dalje namera ubiti Davidovića, ki se ni izvršila zaradi uporabe neprimernih sredstev: jajc in krompirja. Samostojno-demokratska omladina je l. 1924. napravila ta kruti atentat na Ljubo Davidovića in dr. Mogorović je šele danes razkriva to strahoto, ki jo je že pred leti naša javnost kvitirala z veselim smehom nad možem, čigar geslo je: Puno, tuno, slobode!

V tem tonu je spisan ves članek, ki se je nam obelil »Slovenec«. Vse polno načrtov za uboj raznih politikov, toda ostalo je vse pri načrtih! Izvedel se je samo en atentat, pa še ta s krompirjem in jajci Strahovita atentatorska družina, ta samostojno-demokratska omladina!

Ko je dr. Mogorović izbral vse krvave načrte, ki pa seveda niso rodili krvi, ker to z jajci in krompirjem pač ni mogoče, pa iz teh svojih papirnatih in izmišljenih ugotovitev kratko in malo izvaja: »Razni uboji in umori v Sloveniji so se storili od pristaev SDS.« Dobri dr. Mogorović je za pasus povzel iz svoječasne »Slovenčeve« besnenja in »Slovenec« z naslodo ponavlja infamijo, veseli, da se je našel vsaj en človek v državi ki je verjel njegovim lažem.

Dr. Mogorović je iznesel same fantastične načrte, ki se razširili na njegovem zelniku. Naša javnost pa ve, da pri umorih poslancev KDK, na žalost, ni ostalo samo pri načrtih; naša javnost ve, da se ti načrti niso kovali po skrivnih kotih, marveč v parlamentu in v javnem tisku, in da je na te načrte policijski minister zamilal na obe oči, naša javnost dalje ve, da se atentati na poslance KDK niso vršili s krompirjem in jajci, marveč z revolverjem, da je bil zanj izbran najboljši strelček in da se je smatral za zločin kot najprimernejši kraj ravno parlament!

To žalostno dejstvo in trojni umor v skupščini kriči do neba in tega zgodovinskega dejstva ne bosta izbrisala s sveta niti »Slovenec« niti dr. Mogorović s svojimi izmišljenimi umori, kjer ni bilo niti krvi niti rane niti mrtvih!

Kar pa se tiče današnjega režima, pa samo vprašamo: ali je pod katerim drugim režimom bilo prelito veliko nedolžne krvi in bilo pobitih velikih dobrih državljanih po ulicah in po ječah kakor pod režimom duhovnika in policijskega ministra?

Koroščeva vlada niti za duhovnike nima ničesar

(Glas in duhovniških krogov).

Slovenski duhovniki potrpežljivo čakamo, kdaj se nas bo spomnil naš duhovni sobrat dr. Korošec in nam izboljšal siromašno gnetno stanje. Prejemki duhovnikov so še vedno tako beraško, da duhovništvo v neka terih krajih naravnost gladuje, pa tudi katehetje zama prikačujejo, da bi se jim honorirale ure za poučevanje verouka v šolah. »Slovenec« je pod prejšnjimi režimi sam čisto in v zelo živih ter v srce segajočih izrazih opisal naše bedno stanje. Rad je odpiral svoje predale dopisovane iz duhovniških krogov, v katerih so bili detajlirano in nazorno navedeni prejemki in dohodki nižjih duhovnikov, tako da smo mislili, da ima vodstvo stranke res srce za oni stan, ki je hrbenica SLS, njen agitator in voditelj.

Zdaj pa smo se morali na žalost prepričati, da dr. Korošec ne ceni zasluga duhovščine za stranko. Dovojo dogo je že na krmlu države in nikdar SLS še ni bila tako mogočna in vplivna, kakor je danes. Vse kaže, da so vodilni krogi — skoro sami duhovniki — z dr. Korošcem vred pozabili, kdo je storil SLS, kdo se je za njo največ prizadeval in kdo jo še daves drži pokocu. Ne zahtevamo za to kake posebne nagrade, pač pa mislimo, da bi bilo popolnoma pravično, ako se nam uredijo prejemki po meri naše izobrazbe in našega kulturnega dela med narodom, česar obojega nam ne bo odrekal niti najbolj zagriženi nasprotnik. Ako prejšnje vlade niso imele baš misla za naše potrebe, dasi moramo odkrito priznati, da nismo pri njih nalezli nikoli na principijelni odpor, bi se dalo to pojasniti s politiko, kajti na vse zadnje človek res ne more pričakovati posebnega ozira od one strani, s katero je v političnem boju.

Priznati moramo celo, da se je za naše koristi svoj čas topo zavzel posl. dr. Žerjav letos pa se je v finančnem odboru odločno postavil poslanec dr. Kramer, ali SLS in njena glasila so to zavzemanje proglasila kot demagogijo in je vladna večina kratkoročno odklonila tozadevno inicijativo KDK. Res bi bilo nekoliko kuriozno, ako bi nam bila položaj izboljšala SDS ali ti pomisleki so pri nas že izginiti in sedaj, ko zama čakamo, da vlada uredi naše prejemke, smo tudi mi prišli do spoznanja, da bi ta pomoč od strani SDS bila taka, da bi se ji lahko delalo — non olet.

Mislamo, da bi sedaj tembolj morala vlada dr. Korošca porabiti prvo priliko, da nam pripomore do zaslužnih boljših prejemkov, primernih našemu stanu in našim študijam. Kakor rečemo, smo čakali doslej zaman, da se nas spomni dr. Korošec in drugi poslanci duhovniki, kar je tembolj nerazumljivo, ker bi nam lahko pomagali brez vseh težav.

Pri takem stanju stvari bomo duhovniki prisiljeni, da smatramo svoletasna zavzemanja »Slovenčeve« za pravo pravcato demagogijo; smilimo se mu samo tedaj, ko je stranka v opoziciji, kadar je na vladi, se nas ničče ne spomni in vlada odklanja celo prizadevanje tistih, ki nam hočejo pomagati, prepričani smo, da ne samo iz taktičnih razlogov. Ako vse to premislimo, se nam vsiljuje sam ob sebi zaključek, dat rditve nasprotnikov, češ da SLS za nikogar, razen za par izrazitih strankarskih veljakov, ni napravila ničesar in nima arca za potrebe

ljudi, ne bo tako neutemeljena. Ako se za naš stan, ki je tako številno in odlično zastopan med poslanci SLS, ne gane z meznico, kaj naj pričakujejo od vlade drugi stanoviti?

Tako tožijo duhovniki nad nehrvaležnostjo SLS. Mi tojarno pričujemo članek in smo mnenja, da niso edino duhovniki tisti, ki so obupali nad poslanci SLS, marveč, da so takega razočaranja deležni vsi drugi volilci Koroščeve stranke. Zato se je marsikomu že ohladila gorečnost od stranke, ki tako dovršeno prezira interese svojih najboljših pristaev na korist peščice ljudi, ki žive in prosperajo, ne brigajoč se za potrebe širših slojev. Naj se tedaj ne čudijo upokojenci, da naš premijer nima niti časa, da bi poslušal njih težnje, ako celo za duhovnike ne napravi ničesar. (Op. ured.)

Štirje lepi shodi KDK v Gornjesavinjski dolini

Včeraj so se vršili v Gornjesavinjski dolini štirje zelo dobro uspešni shodi KDK, katerih sta govorila poslanci dr. Pivko in Ivan Pucelj ter dr. Antno Novčan. V Gornjem gradu se je vršil shod v soboto zvečer v hotelu Ilirija; na shodu se je zbralo poleg lepega števila meščanov tudi mnogo pristaev iz okolice. Shodu je predsedoval dr. Josip Gorjanc. Vsi trije govorniki so želi za svoja izvajanja navdušeno pritrdjevanje.

Impozanten je bil okrajni zbor, ki se je vršil v nedeljo dopoldne na Ljubnem pri Podpečanu. Predsedoval mu je upokojeni nadučitelj g. Kocbek, prisostvovalo pa mu je nad 300 ljudi iz vseh bližnjih krajev. Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki izreka zaupnico vodstvu KDK in narodnim poslancom ter oboja Koroščev režim.

Tretji shod se je vršil na Rečici ob Savinji v gostilni g. Fürsta. Predsedoval mu je ugledni kmečki posestnik g. Matek. K besedi se je oglašil tudi posestnik in kmetovalec Fižur, ki je izjavil, da kot pristaš SLS sicer ne more glasovati za predlagano resolucijo, da pa bo zahteval pojasnila od poslancev Pušenjaka, zakaj je podpisal znani predlog, naj bi se Stjepana Radića proglasilo za norca, in zakaj so grozili Radiću in Peribifeviću z umorom. Če odgovor ne bo zadovoljiv, bo izstopil iz stranke.

Zadnji shod se je vršil zvečer pri g. Steblovniku v Šmartnem ob Paki. Tudi na tem shodu se je zbralo nad 60 ljudi. Zborovali so po poročilih obeh poslancev in ostalih govornikov obsodili v sprejeti resoluciji Koroščev režim.

Vsi shodi so pokazali, da se je začela pojavljati vedno močnejša opozicija proti nesrečni klerikalni politiki tudi v gornjegrjskem okraju, ki je domena nar. posl. Pušenjaka in ki je veljal doslej za močno klerikalno trdnjavo.

Zanimiv pojav

V nedeljo, 7. t. m., se je vršilo zborovanje KDK na Rečici ob Savinji. Na to zborovanje, o katerem poročamo posebej, je prišel tudi ugledni fužir SLS in njen prvovrstni agitator, Ivan Fužir iz občine Kokarje. Zabuđen je ostrel, ko so govorniki na podlagi dokumentov konstatirali, da je klerikalni poslanec gornjegrjskega okraja g. Vlado Pušenjak bil tisti, ki je edini izmed slovenskih poslancev spodbudil smratni predlog Puniše Radića in tovarišev, s katerim se je zahtevalo, naj se Radića proglasi za umobolnega, ter se je za slučaj, da bi skupščina predloga ne sprejela, grozilo z ostrejšimi sredstvi, in sicer baš na dan pred strašnim umorom v Narodni skupščini. Gosp. Fužir je izjavil na zborovanju, da bo od poslancev Pušenjaka javno zahteval pojasnila, ali je to res, in če je res, da ga on in njegovi ne bodo nikdar več volili. Tako prodira med ljudstvo počasi spoznanje pravega stanja stvari, ki ga seveda niti »Slovenski gospodar« in drugo časopisje SLS, niti gosp. Pušenjak in drugi poslanci SLS nikdar ne objasnijo.

Zavarovanje zasebnih nameščenec v Českoslovaški

Te dni obravnava socialno-politični odbor praškega parlamenta drugi svoj najvažnejši socialni zakon: Zakon o zavarovanju zasebnih nameščenec. Priprave za ta zakon trajajo že več let. Zakon je bil predmet mnogih razprav, anket in konferenc ter tudi povd mnogim ostrim političnim konfliktom. Nič zbudnega: saj gre za usodo nameščenec v službi onemogli, starosti in smrti. Boj je tudi danes še oster. Težnje nameščenec zadevajo na mnogo zaprek in je gotovo, da nameščenec tudi v novem zakonu ne bodo mogli realizirati vseh svojih zahtev. Vendar pa že tudi osnutek novega zakona sam na sebi pomeni velik napredek in temeljitejšo izpolnitev dosedanjega zavarovanja zasebnih nameščenec.

Največja pridobitev novega zakona je ugodnejša in zadovoljivejša ureditev materialne strani celega problema. Skusa se doseči pokojnino, ki bi vsaj približno dogovarjala današnjim gospodarskim razmeram. Po vladnem načrtu ima najvišja pokojnino znašati letno Kš 27.000, kar znaša 14-kratno zvišanje sedanjih pokojnin. Upajo pa, da bo ta meja tekem razprav zvišana. Sorazmerno temu se zviša tudi vdolovina in vzdrževalna za otroke. Uvede se absolutna vdolovska pokojnina, ki v nobenem slučaju ne sme biti nižja od Kš 3000 letno. Pogrebna je določena na petkratno letno pokojnino, največ Kš 4000. Kot novum se uvaja pomoč v brezposelnosti in odpravnina svojem v slučaju smrti zavarovalca, ki še ni pridobil pravice do pokojnine. Posebno se podprta tudi dejstvo, da so zavarovanju podvržene osebe, ki so prekoračile dosedaj dopustno maksimalno dolo starosti (55 let). Dana je možnost, da ostanejo še naprej zavarovane osebe, ki pokojnino že uživajo, toda so še nadalje zaposlene v zavarovanju podvrženem delu.

Za novinarje je uvedeno obvezno zakonito višje zavarovanje, tako da more znašati najvišja pokojnina 42.000 Kš letno. Starostna renta pripada novinarjem po 95. letih službe in to tudi, ako še nadalje ostanejo aktivno v službi. Po 60. mesecih novinarske službe ima novinar pravico do pokojnine, kakor hitro je dosegel 60. leto starosti.

Tako vidimo, da se v českoslovaškem pokojninskem zakonu uveljavljajo načela, o katerih smejo pri nas nameščenec razpravljati samo v aluzijah. Taka je razlika med dvema kulturama.

S poti ljubljanskih Matičarjev po Poljskem

Ogled znamenitosti v zgodovinskem Krakovu. — Slovenska pesem v solnih jamah globoko pod zemljo. — Sijajen sprejem v Poznanju

Krakov, 3. oktobra. Današnji dan so ljubljanski pevci porabili za ogled mesta. Pri tem jim je šel predvsem na roko naš rojak, univ. prof. dr. Vojeslav Mole, ki predava sedaj na krakovski univerzi. S svojim odličnim poznavanjem poljskih razmer in zgodovine, posebno krakovske, je mnogo pripomogel k temu, da so slovenski pevci dobili v tem kratkem času tako impozantno sliko krakovskega Krakova. Ogledali smo si med drugim tudi muzej s sloviti Matejkovi zgodovinskih slikami ter tiskarno najbolj razširjenega poljskega lista »Ilustrowany Kurjer Codzienny«. Na strehi petnadstropne palače tega lista je bil zbor fotografiran; slika je izšla še istega dne na naslovni strani »Kurjerja«. Dalje so Matičarji obiskali staro krakovsko univerzo, ki je najstarejša na Poljskem, in stari krakovski grad Wawel, kjer so par stoletj stolovali poljski kralji, cerkev s srebrno krsto sv. Stanislava in grobnico poljskih kraljev.

Na banketu Zveze krakovskih pevskih društev

Zvečer se je vršil slavnostni banket, ki ga je priredila Matičarjem Zveza krakovskih pevskih društev. Udeležili so se ga zastopniki oblasti in kulturnih društev, celotni moški zbor »Krakowskie Echo«, predsednik »Chora Akademiskega z Krakowa« g. Walek-Walewski in število drugih občinstvo. Goste je najprej pozdravil nestor krakovskih pevcev g. prof. Isakowicz, ki je izrekel najbolj laskavo kritiko o koncertu v Krakovu. Med drugim je izjavil: »Zares smo vam hvaležni za umetniško izvajanje, in naša edina želja je, da bi naši pevci takole peli, kakor vi.«

Echo« je zapel našo himno, naši pevci in pevke so odgovorili s poljsko »Ješče Polska nie zginela«. Govorili so še prof. Vojeslav Mole, zastopnik »Chora Akademiskega z Krakowa«, predsednik Matičnega zbora Pečenko ter operni pevec Hugo Zathey. Slednji je izrazil svoje iskreno zadovoljstvo nad zopetnim svidenjem s Slovenci. »Srečen sem, da vas lahko pozdravim v svoji domovini. Bil sem srečen pri vas in sem se počutil, kakor doma. Zadovoljen bi bil, če bi vi nas tako ljubili, kakor mi vas že ljubimo.« Po končanih uradničinah govorih se je razvila pristrčna in animirana zabava.

Popoldne pred banketom je večina zbora obiskala svetovno znane solne rudnike v Wieliczki, kamor sta ga spremljala g. Zathey in naš rojak dr. Cebohin. Ni mo-

goče popisati veličastne krasote teh rogov, dvoran, podzemskih jezer, cerkva in kapelic, v katerih je vsak oltar kip, relief in okrasek umetniške izdelan iz solnega kamna. Veličastno in globoko pobožno je zvenela v cerkvi pod zemljo pesem Matičarjev.

Globoki vtis Matičnega koncerta

Značilno za veliki vtis, ki ga je napravila na krakovsko javnost že vest o prihodu Gl. Matice, posebno pa za ogromen uspeh, ki ga je dosegel njen koncert, je dejstvo, ki ga je povdaril tudi krakovski vojvoda, da niso tukajšnji listi pisali o Jugoslaviji še nikdar toliko in s tako toplim zanimanjem, kakor ob tej priliki. Posamezni članki in dopisi se za večino čitateljev navadno ne opazno porazgube v listih, sedaj pa so pri naših časopisih slike, članke, novice in podlistke na prvih straneh. Prof. dr. Mole je priobčil v »Ilustrowanym Kurjerju Codziennym« toplo pisan članek o Slovenci in Slovencih s slikami ljubljane in Bleda. O koncertu so prinesli krakovski listi, posebno »Kurjer«, in »Głos naroda« kritike glasbenih strokovnjakov, ki ocenjujejo Glasbeno Matico in Hubada s superlativnimi izrazi pohvale in priznanja. Njeno umetniško kvaliteto in podani program stavljajo visoko nad vse, kar so doslej slišali in poznali od Jugoslovenov. Gdč. Zbrozkowska, tajnica Zveze krakovskih pevskih društev in članica uredništva »Kurjerja«, ki je žurnalistično krepko in ljubeznivo pripravila Matični prihod v Krakov, je predala zboru že pred njegovim odhodom v knjigo vezane izrečke iz vseh listov s članki in noticami o koncertu Matičnega zbora in v zvezi s tem o Slovenci in Slovencih.

Koncerta v Katowicah in Poznanju

Zbor se je včeraj, v četrtek poslovil od Krakova in odpotoval v Katowice, veliko in moderno industrijsko mesto v bivši pruski Sleziji. Sprejelo ga je oboje opere, med njimi znana naša ljubljanska pevca g. Stjepančević in Romanowski. Koncert v operi je uspel izvrstno. Takoj po koncertu je moral zbor odpotovati v Poznanj, kamor je dospel danes jutraj. Med potjo so nas v Ostrovu in Jarocinu pozdravili domačini z železniškarskima godbama.

V Poznanju je bil kraljevski sprejem po zastopnikih mesta in pevskih organizacij. Ves dan v tem veličastnem lepem mestu spremljajo in gostijo poljski pevci Matičarje. Zbor je kljub napornemu potovanju slajno razpoložen. Kako bi tudi ne bil, ko ga spremlja toliko lepote in gorkih čustev bratskega naroda.

Francoski vojni minister poseti Dunaj in Prago

Dunaj, 8. okt. s. Francoski vojni minister Painlevé bo prišel na povabilo dunajske kulturne zveze v četrtek 18. okt. na Dunaj. Na francoskem poslanstvu mu bo pri tej priliki prirejen velik sprejem. V petek zvečer bo Painlevé gost državne opere. Z Dunaja potuje minister najbrže v Prago.

Pred objavo tajnega pomorskega dogovora

Pariz, 8. okt. s. Danes je bila izročena francoskemu poslaniku v Rimu nota italijanske vlade glede angleško-francoske mornariške pogodbe. »Temps« poroča, da bo sta Pariz in London tekem tega tedna objavila v posebni spomenici vsebino vseh treh listin, ki so privedle do mornariške pogodbe. V tej spomenici se bosta obe vladi izjavili o besedilu in nenu pogajanj, kakor tudi o vzrokih, zakaj sta dosedaj skrivali te listine.

Shod železniških upokojencev

V nedeljo popoldne ob pol 3. se je vršil v Ljubljani v Mestnem domu velik shod železniških upokojencev, katerega so se poleg ljubljanskih udeležili tudi zastopniki železniških upokojencev iz Maribora, Celja, Ptuja, Bleda, Kranja in drugih mest. Na shod so bili vabljeni tudi poslanci vseh st. ank. ... pa se je odzval le ljubljanski narodni poslanec dr. Kramer, ki so ga zborovali iskreno pozdravili.

Shod je vodil predsednik Društva žel. upokojencev g. Salamon, ki je podal pregledno poročilo o neštetihih akcijah in intervencijah društva za pravično rešitev vprašanja železniških staroupoencev, provizijonistov in rentnikov. Tajnik društva g. Jernejčič je podrobno razpravljal o vseh perečih vprašanjih žel. upokojencev ter je ostro žigal brezvestno ravnodušnost Narodne skupščine in vlade napram najbednejšim bivšim javnim nameščencem, ki so vse svoje življenske sile in premočniti tudi svoje zdravje žrtvovali v javni službi, a sedaj nimajo niti koščka kruha ne za sebe, ne za svoje družine, da bi se očuvali lakote in pogina. Govorili so še zastopniki upokojencev g. Mazi (Ljubljana), g. Marč (Celje) in g. Kuntara (Ptuj), ki so v žgočih besedah risali bedo zapuščenosti in ponižnosti vzhitih ter zaslužnih nekdanjih železničarjev.

Končno je posl. g. dr. Kramer podrobno razpravljal o oedinihi vprašanjih: o prevodbi na dinarske pokojnine, o izenačenju bivših južnoželezničarjev z ostalimi železniškimi upokojenci, o ureditvi rentnin, o rimskem paktu, o nezakonitem odteglaju pa Nabavljac, zadrug, in o konfiskaciji kapitala bivše gospodarske poslovalnice. Z veliko pozornostjo so zborovalci zlasti sledili izjavljanjem dr. Kramerja, na kakšne težkoče in na kako veliko nerazumevanje so dosedaj zadele vse akcije za pravično rešitev vprašanja žel. staroupoencev. Z odobravanjem sta bila vzeta na znanje dr. Krameriev dosedanj trud in njegova obljuba, da v borbi za pravice najbednejših med bednimi ne bo odnehal.

Na zborovanju so bile od posameznih govornikov iznešene podrobnosti, ki nudijo naravnost grozno sliko obupne bede, v kateri se premočni staroupoenci in rentniki nahajajo. Veliko ogorčenje je vladalo proti dr. Korošču, ki ima sedaj kot šef vlade možnost, da z eno potezo roke preseka vsaj glavni upokojeniški problem, a je očividno na vse obljube pozabil.

Po zaključnih besedah predsednika gospoda Salamuna je bila »glasna anarčeta

spomenica na ministrš saobračaja, ki pravi: »Železniški staroupoenci in železniški invalidi najenergičneje protestirajo proti zavlačevanju prevrede kronskih upokojencev in kronskih železniških invalidov v Sloveniji, katera je bila uzakonjena meseca julija 1927. leta.

Posebno še moramo protestirati, da se ureditev prejemkov železniških upokojencev bivše južne železnice ne izvrši po čl. 17. točka 28 rimskega sporazuma, oziroma se ureditev zavlačuje.

Glasom navedene pogodbe bi naša država ne bila niti najmanj obremenjena.

Vse nasledstvene države so takoj po prevzetju južne železnice v svojo upravo to vprašanje in prid staroupoencev rešile. Edino naša država trpinči še nadalje največje trpine in siromake, ne da bi imela najmanjši dobiček od tega.

Najodločnejše protestiramo tudi proti temu, da se naši itak smratni prejemki obdajujejo in se nam predpisujejo razne dajatve, kakor je ona za nabavljajno za drugo, to pa vse do časa, dokler se naše pokojnine ne uredi po novem uradniškem zakonu.

Pričakujemo, da se zadeva nujno obravnava in reši.

Po shodu se je zadržal posl. dr. Kramer še dolgo v razgovoru s predstavniki upokojencev ter je z njimi razpravljal o raznih konkretnih perečih vprašanjih.

Pred poletom „Grofa Zeppelina“ v Ameriko

Berlin, 8. okt. (be.) Zrakoplov »Grof Zeppelin« je danes popoldne nastopil iz Friedrichshafena zadnji poskusni polet pred potovanjem v Ameriko.

Friedrichshafen, 8. okt. g. Na »Grofu Zeppelinu« bo uvedel dr. Eckener pri poletu v Ameriko novost. Na krov bo vzel aparat za brezžično sprejemanje slik, ki bo služil vremenski poročevalski službi. Vremenska opazovalnica bo prejemala izgotovljene vremenske karte kot slike.

Newyork, 8. okt. g. Za prihod zrakoplova »Grofa Zeppelina« vlada med prebivalstvom veliko zanimanje. Ze sedaj si je zagotovila 100.000 oseb vstopnice k sprejemu zrakoplova. Kakor upajo, se bo do prihoda »Grofa Zeppelina« vrnil iz Texasa »Los Angeles«, da bo lahko pozdravil nemški zrakoplov. Vsekakor pa bosta dva manjša zrakoplova odplula Zeppelinu nasproti ter mu izročila prve pozdrave ameriške mornarice in zračnega brodrovja. Sprejema se bodo poleg ameriškega mornariškega ministra udeležile številne odlične osebnosti. Friedrichshafen, 8. oktobra. s. Zrakoplov »Grof Zeppelin« se je danes ob 1.33 ob lepem vremenu dvignil za zadnji polet pred potovanjem v Ameriko. Dosedanji poskusi z aparatom za brezžično sprejemanje slik so se popolnoma obnesli. Stroški pa potovanje v Ameriko so proračunani na 400.000 mark, ki so kriti večinoma iz monopolnih angleških in ameriških listov za poročanje kakor tudi z vozno potnikov.

Katastrofalen požar v Avstraliji

Sidney, 8. oktobra (lo.) V Novi Galiji je divjal strahovit vihar, ki je razkril na stotine hiš in ruval stoletna drevesa. Položaj so še poslabšali gozdni požari, ki so preprečili po cestah vsak promet. Tvorica papirja Cumberland, ki je sredi gozdov, je bila popolnoma uničena. Škoda se ceni na 250.000 funtov. O izgubi Sloveških življenj manjkajo do sedaj natančnejši podatki.

Hmeljski trg

Zatec, 8. oktobra. h. Nakupi na deželi so se nadaljevali. Plačevalo se je 1850—2150 Kš po kakovosti za 50 kg. Danes je bil promet zelo velik.

Naši kraji in ljudje

Proslava prebitja solunske fronte v Sloveniji

Ljubljana, 8. oktobra. Za proslavo desete obletnice prebitja solunske fronte se je Ljubljana odela v svečano obleko. Posebno svečano razpoloženje je vladalo v vseh ljubljanskih vojašnicah, kjer se je vojsko pripravljalo za proslavo. Svoji in danes v ranem jutru je oddalo vojsko tukajšnjega artiljerijskega polka z Grajske planote običajno število topovskih strel.

Ob 8. uri je bil v stolnici ob udeležbi predstavnikov civilnih, avtonomnih in vojaških oblastev slovesni »Te Deum«. Cerkevni obredi so bili opravljeni tudi v pravoslavni kapeli ter v evangelijski cerkvi. Po službi božji so se predstavniki oblastev odpravili z avtomobili na veliko vojaško vežbališče pri D. M. v Polju, kjer so bile v kvadratu razpostavljene vse čete ljubljanske garnizije. Ob 10. je sledil na vežbališču vojaški raport divizijskemu generalu Milanu D. Nediću, nakar so bili opravljeni pred razpostavljenimi četami zopet cerkveni obredi katoliške, pravoslavne in muslimanske veroizpovedi.

Tudi svečanosti na vojaškem vežbališču so se udeležili vsi predstavniki javnih ter avtonomnih oblastev in zastopniki raznih institucij in korporacij. Prav številno so bili zastopniki tudi rezervni oficirji. Po končani prireditvi je sledil strumen defile vseh vojaških edinic, nakar so čete odkorakale z vežbališča zopet v mesto ter se vrstile v vojašnice.

Maribor, 8. oktobra.

Na predvečer slovesne proslave desetletnice prebitja solunske fronte je priredil mariborski odbor Udruga rezervnih oficirjev in bojnikov v dvorani Uniona akademijo, pri kateri sta sodelovala mariborska vojaška godba in moški zbor pevskega društva »Drave«. Poset je bil zelo skromen. Navzoči so bili vsi predstavniki državnih, vojaških, civilnih, kakor tudi samoupravnih oblastev iz Maribora. Akademijo je otvorila vojaška godba, ki je zaigrala pod

vodstvom kapelnika Svobode Jenkovo uverturo »Kosovo«, in jo zaključila s podpirjem g. Svobode »Na Vardarju«. Po akademiji se je razvila animirana zabava.

V državnih uradih je danes počivalo delo, trgovinski in obrtni lokali pa so bili zaprti od 9. do 11. dopoldne. Zahvalne službe božje v stolnici se je poleg oficijelnih osebnosti udeležilo tudi veliko število prebivalstva. Ob pol 11. dopoldne je vojsko skupno z Udrugo rezervnih oficirjev imelo slovesno blagodarjenje na malem vežbališču pri Magdalenskem parku. Po končanih verskih obredih se je vršila pred komandantom mesta defilacija celotne mariborske garnizije.

Celje, 8. oktobra.

Proslava prebitja solunske fronte v Celju je potekla na skromen, a pristen način. Ker so se vse šolske prireditve združile z vojaško proslavo, je bilo videti to pot na Glaziji vojaške čete, obdane od šolske mladine, zastopnikov uradov in mnogoštevilne občinstva. Pod milim nebom je opravil zahvalno daritev po katoliškem obredu opat g. Jurak, po pravoslavju pa prota g. Čudič. Nato je poveljnik bataljona major Bojič z lepimi in navdušenimi besedami podal vojsku zgodovinsko ozadje proslave ter se tudi spomnil onih junških borcev, ki so na solunski fronti darovali svoje življenje za domovino in ujedinenje. Struna defilacija pred poveljnikom mesta, polkovnikom Buričem, je zaključila proslavo, med katero je počivalo delo v vseh trgovinah in drugih obratovališčih.

80 letnica vrle žene

Gornji Grad, oktobra

V ožlem krogu svojih vrlih otrok in sorodnikov je te dni na tišem praznovala 80-letnico skromna žena, ki ima velike zasluge za Gornji Grad. To je splošno priljubljena in spoštovana gospa Uršula Čepelkova. Tako je že čvrsta, da bi ji človek ne prisodil toliko križev, če bi ne bilo v tisti debeli, črni knjigi pri župnijskem uradu točno zapisano, da se je rodila 25. septembra 1848 l.

Chevroletova ekspedicija v Ljubljani

Kakor smo že poročali, je prispela v petek zvečer iz Zagreba v Ljubljano znamenita Chevroletova ekspedicija z dvema avtomobila in v soboto popoldne odpotovala preko Rakeka naprej v Italijo.

6 deklic išče prenočišča

Smeh in krohot ter izvrstna zabava za moške in ženske.

V glavnih vlogah

Jenny Juho in še pet lepih plesalk.
G. Aleksander kot Visočanstvo, in
E. Verebes kot njegov pobočnik.

Dom za padle deklice pretvorjen v bar in nočno zabavišče. V vlogi spokornic. Pikantno! Veselo! Ples!

Predstave ob 4, pol 6., pol 8 in 9. uri.

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Torek, 9.: »Pohujšanje v dolini Sentflorjansk.« Red D.
Sreda, 10.: »Romeo in Julija.« Red B.
Četrtek, 11.: »Kukulica.« C.
Petek, 12.: Zaprt.

Narodno gledališče v Mariboru

Torek, 9.: »Hlapci.« Abonma B.
Torek, 9.: »Hlapci.« B. Kuponi.
Sreda, 10.: Zaprt.
Četrtek, 11.: »Moj oče je imel prav.« A.
Kuponi.

»Gejša« na mariborskem odru. Koncom tedna bo v Mariboru premijera klasične Joneve opere »Gejša«. To delo odlikuje pred vsem prekrasna godba, slikovit japonski milje in pa zelo zabavno dejanje. Ker ima mariborsko gledališče za »Gejšo« jako dobro zasedbo, je verjetno, da bo zelo uspešna.

Za gostovanje ljubljanske opere v Mariboru v prekrasni Smetanovi operi »Dalibor« se je priglasilo premalo reflektantov, zato se podaljša priglasilni rok do 10. oktobra s pripombo, da se zaradi velikih režij gostovanje vrši le tedaj, če bo gledališče do tega termina popolnoma razprodano. Mariborsko, opero ljubše občinstvo opozar-

jamo, da je več kot verjetno, da ostane ob prenezanem zanimanju za »Daliborja« Maribor sploh brez opernih gostovanj.

»Kukuli« v ljubljanski drami

V prazni, puhli zabavni literaturi, ki je vsega čim več meščanskim krogom le dessert k drugim »užitkom«, se radi pojavljajo motivi, ki prikazujejo konflikt med preprostim, od civilizacije ločenim dotaknjenim ljudem in blazirano »visokodružbo«. Tako razumemo povodni »staranstva« tudi poplavo takih iger, kakor nam jo je v soboto vprizorila naša drama. Veselozna »Kukulica« je delo V. A. Jager-Schmidta, izdelek za krotke literarne fabrike, ki utegne v času, ko se iz vsemestnih gledališč bežati bolj živahna stari katarsis in nadomešča s koričavimi vnanjimi efekti, pozitivno vplivati na avtorjev račun v banki, pa tudi na gledališke finance. Da bi imel tak komad kak pozitiven vpliv na občinstvo, tega ne bi trdil. Pravi, da je smeh sicer zdravju koristen, toda ti po večini banalni, premešani, ne-duhoviti, za galerijo preračunani dvopiti zahtevajo posebnega nastojala, da se jim človek smeje. Sorodnost »Kukule« s »Peg, srček moj« leži precej na dnu: o kulturni originalnosti in komedijsko-grafični iznajdljivosti ni besede. Pa nič za to. Živimo v takem času; shimmy in jazzband sta prav toliko prepušča ali nepriznana kot teater a la

V krstnih knjigah domače in sosednjih župnij pa je od l. 1875. nadalje še večkrat, najmanj desetkrat na vsaki strani zapisano njeno ime. Tega leta je namreč gospa Uršula napravila važen izpit in si pridobila veliko pravico, da sme s svojim spretnim znanjem pomagati ubogim golim stvaricam, kadar jih usoda vrže v to našo veliko dolino solz.

To svojo težko, velike odgovornosti polno službo vrši gospa Čepelkova 4 mesece manj kakor 50 let z največjo vestnostjo in poštrevnostjo. Doslej je pomagala pri 1672 porodih. Dal Bog, da bi še lepo vrsto let tako zadovoljivo vršila svojo težavno službo.

Sledovi za morilcem trgovca Pipana

Ljubljana, 8. oktobra.

Kakor je že poročal včerajšnji »Ponedeljek«, se obeta senzacionalna obnova procesa proti doslej še neznanemu morilcu trgovca Ferdinanda Pipana. Misteriozni zločin je bil, kakor znano, izvršen zvečer 19. oktobra l. 1924. Trgovca Pipan se je takrat vračal domov na Hranilniško cesto v družbi svoje soproge iz neke gostilne, pred hišo številka 6 pa se mu je nenadoma približal iz teme neznan moški, ki je po krat-

kli besedah, ki sta jih izmenjala oba, potegnil revolver in sprožil. Pipanu je udarila krogla v telo tik pod srcem, prodrla v poševni črti drobovje ter obšla v hrbtnici. Pipan je že po nekaj trenutkih izdihnil, njegova soproga pa je dobila takrat živčni napad in padla v nezavest, dočim je neznan storilec pobegnil. Kot osumljenec, da je zločin izvršil, je bil naslednjega dne aretiran bivši zaročenec Pipanove soproge, ki pa je bil kmalu izpuščen zaradi pomanjkanja dokazov.

V celem je bilo tedaj izvršenih skoro 30 aretacij, vendar vsi napori policije in pozneje sodišča niso mogli razkriti skrivnosti in je ostal zločinec še nadalje popolnoma neznan. Zločin je tudi v javnosti skoro že zapadel pozabljenju. Šele pred nekaj dnevi je dobilo državno pravdnštvo nekaj novih podatkov, na podlagi katerih je bilo prisliljeno obnoviti sodno postopanje proti neki osebi, ki je bila aretirana kmalu po storjenem zločinu, a se ji ni moglo takrat dokazati nič pozitivnega. V zadnji se sedaj zaslišujejo nove priče, ki so bile imenovane večera v gostilni pri »Ruskem carju« na Posavju in so se vračale skoro ob času zločina po Vodovodni cesti nazaj v mesto. Kot zločinca zasleduje državno pravdnštvo nekega ljubljancana, ki se nahaja že dalje časa v inozemstvu.

Zagonetka zverinskega zločina nad Bledom

Podrobnosti o groznem razkritju dveh pogumnih pastiric. — Domnevanja o neznanem zločincu in njegovi žrtvi. — Vsa dosedanja poizvedovanja so ostala brezuspešna.

Bled, 8. oktobra.

Turisti, ki delajo izlete z Bleda, obiskujejo radi tudi priljubljeni Babji zob nad Bohinjsko Belo, znan po svojem prepletem razgledu zlasti proti Bledu, kjer se ob jasnih dneh razloči skoraj vsaka hiša, a znan tudi po številnih podzemskih jamah in po romantični okolici.

Najbolj pripravna pot na Babji zob je ona z Bohinjske Bele. Pri Rotovi gostilni kreneš na levo, prekoračiš leseni most čez Savo ter se pričneš vzpenjati v kameniti hrib. Po tritreturini precej naporni hoji dosežeš v vas Kupljenik, ki šteje 16 hiš. Od tu prideš zopet v tritretur ure do prve pastirske kočice pod Babjim zobom.

Mrliški smrad sredi gozda

Med pastircami in pastirji, ki pasejo tukaj živino, sta bili do preteklega tedna tudi 14-letna Justina Jeretova ter 16-letna Justina Frelihova, obe s Kupljenika. Enkrat v zadnjih dneh septembra jima je zašla živina predaleč v gozd. Ko sta šli deklici zavračati živino in sta se plazili skozi robdovje, sta našli med visokimi smrekami in bukovim drevjem globoko kotanjo, ki je bila vsa požgana, a sredi nje je bil velik kup kamenja, prsti in listja. Radovedni, kaj je pod kupom, sta začeli drezati s kolom vanj. Iz kupa je začel pri tem prihajati neznošen smrad, tako da sta morali

odnehati z razkopavanjem in se vrniti domov, ne da bi zadostili svoji radovednosti.

»Ko se je Justina vrnila,« mi je pripovedovala mati Jeretove, »sem začutila smrad, prav kakor po mrliču. Kje si bil, deklič, da tako smrliš?« sem jo vprašala. Justina je začela nato pripovedovati, da je odkrila s Frelihovo globoko kotanjo, v kateri se nahaja groblja, izpod katere da se širi mrtvaški duh. Naročila sem ji, naj zjutraj, ko bo šla zopet past živino, dobro pregleda, kaj se skriva pod kamenjem, da mi bo vedela kaj več povedati o tej skrivnostni najdbi.

Naslednjega dne sta Jeretova in Frelihova zopet odšli pod Babji zob ter pričeli z vso vnemo odstranjevati težko kamenje z groblja. Vendar sta tudi tokrat morali odnehati zaradi groznega smrada. V mrčni okolici jima je naenkrat prišla misel, da odkopavata grob, v katerega je skril neznan zločinec truplo svoje žrtve. Na okrog potreseni pepel jima je to misel še potrdil in jima vzbudil sum, da je zločinec svojo žrtev zažgal.

Kljub temu sta šli pogumni pastirici tudi tretji dan na delo, da pojasnita, kaj je v zagonetnem grobu. Vzdržali sta kljub smradu in razkopavi grob. Kar sta našli, je potrdilo njune slutnje. Izvlekli sta namreč izpod kamenja in prsti več kosti, kos ženske srnice ter plavo žen-

Razkopana groblja v gozdu pod Babjim zobom, pod katero so našli človeške kosti. — Na desni zgoraj: pastirica Jeretova, ki je v družbi s svojo tovarišico Frelihovo razkrila zločin

Caronica
Je od nekdaj bila znana po svoji hudobnosti.
Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

Schicht
Terpentin-Milo
s svojim prednostmi

ska krilo. Ko sta zvečer prišli domov, sta povedali, kaj sta našli, nakar je posestnik Marko Burja pismeno obvestil orožniško postajo na Bledu, da so odkrili jamo, v kateri se je moral izvršiti strašen zločin.

Najdene človeške kosti

V četrtek, 4. t. m. sta se odpravila na pot orožnika Davorin Frece in Martin Otrin. Na Kupljeniku se jima je pridružil posestnik Marko Burja, nakar so skupaj odšli proti Gradišču, za katerim leži kotanja. Orožnika sta odstranila kamenje in prst ter dognala, da je bilo z njima pokrito sveže pogorišče. Poleg ožganih kosti sta našla zlato zapestnico za žensko uro. Na četrveroglatem vložljivem delu za uro je vtisnjena črka A. Našla sta dalje par ženskih svilenih nogavic in posamezne kose ženske obleke, vse to blatno in umazano od krvavih madežev.

Orožnika sta kosti in vse, kar sta našla, spravila v vrečo ter po zaslišanju obeh pastiric in vaščanov odšla nazaj na Bled, kjer sta dala preiskati kosti zdravniku dr. Ivanu Benediku. Iz uradnega poročila ljubljanske orožniške komandi je razvidno, da je dr. Benedik ugotovil, da so najdene kosti človeške, najbrže ženske ter da predstavljajo: hrbtnico, posamezne dele levih reber in nog, desno lopatico, levo nadlahtnico in levo ključnico kost.

Zverinski zločin

Po najdenem krilu iz ševijota, kakor tudi po srcaji s kleklanimi čipkami je sklepala orožniška postaja, da je postala žrtev neznanega zločinca boljše oblečena ženska, brčkone kaka tujka, ker so takojšnje poizvedbe dognale, da ne pogrešajo na Gorenjskem nobene domačinke. Po nepoškodovanih svilenih nogavicah in po ostankih obleke domnevajo, da je storilec svojo žrtev najprej umoril, jo nato ssekel, razsekla na drobne kose in metal kos za kosom na ogenj, da je večina okostja popolnoma zgorela. Protij koncu rabeljskega početja se je morilec iz neznanega vzroka najbrže prestrašil, pogasil ogenj, vrgel na žerjavico nogavice in posamezne dele ženske obleke, zakril vse to s kamenjem in prstjo, potem pa pobegnil.

Brezuspešna preiskava

Ostanke sežganega trupla so po zdravniški preiskavi položili v zaboj in jih odnesli v mrtvašnico blejskega pokopališča, kjer čakajo sedaj, da pride odlok pristojne oblasti, kaj naj ukrenejo z njimi.

Orožniki so od četrtka neumorno na delu, da bi dognali, kdo je bil zločinski morilec in kdo njegova žrtev. Danes so pričeli poizvedovati po tukajšnjih hotelih in penzionih, če ni morda v poletni sezoni nenadoma izginila kaka tujka. Poizvedovanja so uvedle tudi policijske oblasti v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in v raznih inozemskih mestih. Preiskava je ostala doslej brez uspeha. Splošno mnenje je, da je moral izvršiti grozni umor kak turist, ki dobro pozna teren ter krajevne razmere.

Na Gorenjskem so se raznesle vesti, da sta našla orožnika poleg zlate zapestnice tudi nekoliko biservov in da je morala biti žrtev kaka bogata inozemka, ki jo je umoril pri izletu na Babji zob njen spremljevalec. Vesti o najdenih biservih in so izkazale kot neresnične.

Poslano.

Na dopis v »Učiteljskem tovarišu« z dne 4. oktobra 1928. g. Toneta Seliskarja pripominjam le:

1. V vrstici 38. navedeni stavek od »vztraja« do »služiti«, je falsificiran, oziroma ni pravilno citiran.

2. Na ilustraciji »enašnih listov« v obstoječem razmerah ne reflektiram, kar sem jasno povedal v dopisu »Ponedeljka« z dne 24. septembra 1928. Torej je dopis depisiran!

3. Proti citiranim veličnam »dvojnega poklica« postavljam vprašanje, ki so spoznali, da se človek ne da deliti na polovice, četrtine itd.: proti Rousseauju — Van Gogh, proti Zadkinu — Arhipenku in še vso falango umetnikov od Michelangela do Maistrovića.

Miha Malež.

Otvoritev sezone pri Šentjakobčanih

V soboto se je vršila na Šentjakobskem odru otvoritvena predstava. Dali so Petrovičevu dramo v treh dejanjih »Duše«, ki so jo lani prvič vprizorili v režiji režiserja Narodnega gledališča g. Skrbiniška. Nastopili so znani igralci Šentjakobškega gledališkega odra: Gorjupova, Milan Košak, Gnidovec, Petričeva, Perčeva in Karus. Otvoritvena predstava je bila hkrati stota predstava g. Milana Košaka, ki ga je počastil g. Bander kot predsednik z daljšim govorom. Spominjal se je njegovega župnika v Cankarjevem »Kralju na Betajnovi« in v »Hlapcih« ter ostalih njegovih vlog kmečkoga in salonskega žanra. V imenu odrske uprave in celotnega gledališkega ansambla se mu je toplo zahvalil za njegovo neumorno delovanje in mu iskreno čestil k jubileju. Dvorenja je bila pri premijeri kakor pri repizli močno zasedena. Igralci so želi buren aplavz.

Dvoje velikih izvršnih skladb se je izvajalo minule dni v Zagrebu: oratorij dr. Božidara Sirole: »Zadnje obhajilo sv. Hieronima«, in Krista Odača »Staroslovanska maša«. Kritiki »Riječ« sodi o oratoriju, da je nepopolno delo, ki bi bilo potrebno predelave; Odačovo »Staroslovansko mašo« pa uvršča na »vidno mesto v literaturi naše cerkvene glasbe«. Oratorij je izvajalo pevsko društvo »Kolo« pod skladateljevim osebnim vodstvom, drugo skladbo pa oratorijski zbor.

Jacques Thibaud v Zagrebu. Sloveči francoski goslač Jacques Thibaud bo koncertiral dne 9. t. m. v Zagrebu.

Revmatično trganje? — preneha!

Uporabljaj Sloan's Liniment, ker on odstra-
ni krvni pritisk, ki je vzrok skoro vseh
revmatičnih bolečin. Po uporabi —
bolečine takoj izginejo.

Sloan's Liniment
— odstranjuje bolečine!

PRI REVMAZMU, OTEKLOSTI, PREUTRUJENOSTI, PREHLAJENJU

Domače vesti

* **Odlikovanje.** Kralj je upravitelju pošte in bazejava na Bledu Ivanu Bregantu podelil 1. sv. Savi petega razreda.

* **Z ljubljanske univerze.** Na predlog ministra prosvete je na ljubljanski univerzi dosedanj docent dr. Albin Ogris imenovan za izrednega profesorja na pravni fakulteti.

* **Dr. Pernar pred svojimi volilci.** Po usodnem atentatu v Narodni skupščini je narodni poslanec dr. Gjurjo Pernar prošlo nedeljo prvič zopet stopil pred svoje volilce v Sisku, ker mu prej zdravje tega ni dopuščalo. Pri prvem svojem nastopu po atentatu so volilci priredili svojemu poslancu prisrčne ovacije.

* **Imenovanje v vojaški službi.** Imenovana sta: sanitetni podpolkovnik dr. Andrej Arnsčak, doslej upravnik ladjarske stalne vojaške bolnice, za načelnika sanitetnega oddelka komande osišeške divizijske oblasti; sanitetni polkovnik dr. Anton Hočevar pa za upravnika stalne vojne bolnice 2. armijske oblasti.

* **Imenovanje v šolski službi.** Za profesorja v 6. skupini I. kategorije sta imenovana diplomirana slušatelja višje pedagoške šole v Zagrebu: Mirko Mesojedec na moškem učiteljskem v Ljubljani, Venceslav Čopić pa na ženskem učiteljskem v Ljubljani.

* **Izpremembe v naši vojski.** Z najnovejšim ukazom ministrstva vojske in mornarice so imenovani, in sicer v pehoti: Vinko Kozjak, Silvester Kleč, Zvonimir Zupančič in Anton Sproč za kapetane 1. razreda; Dragotin Sturm in Mirko Černe za kapetane 2. razreda; Karl Dolinšek, Jurij Sič, Ivan Šimenc, Anton Černe in Stanko Lehen za poročnike; v artiljeriji: Pavel Zobec in Branko Tomlinšek za kapetane 1. razreda; Ivo Vidmar, Ivan Babič, Anton Lukman, Anton Cerar, Ljudevit Kos, Stanislav Jelačin, Fran Tušar, Andrej Slapar in Vlado Zorko za poročnike; v konjici: Ivan Zagar za poročnika; v inženjeriji: Franc Košnik, Vladimir Valenta in Karl Orehek za poročnike; v zrakoplovstvu: Josip Žitnik, Janko Salamon in Josip Kranjc za poročnike; v sodni stroki: Miroslav Košak za administrativnega kapetana 1. razreda; v vojni mornarici pa Milutin Zagoda za poročnika bojnega broda 1. razreda, Evgen Čotič za nižjega tehničnega poslovođa 1. razreda, dr. Ivan Koprivnik za sanitetnega kapetana 2. razreda, Franc Krivec za lekarniškega kapetana 2. razreda in Rudolf Grdinič za inženjerskega poročnika.

* **Iz državne službe.** Ing. Dragotin Rozman je imenovan za inženjerja 7. skupine I. kategorije pri ministrstvu za javna dela.

* **Noseče žene in mlade matere** dosežejo z naravno grenčico »Franz Josef« urejeno lahko prebavo. Ženske bolnice uporabljajo z velikim uspehom v takih primerih prirodno grenčico »Franz Josef«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Abiturlenti idrijske realke iz leta 1913** nameravajo proslaviti 15 letnico mature 4. novembra t. l. v Rogaski Slatini odnosno v Ljubljani. Tozadevne prijave z navedbo kraja sestanka je poslali najpozneje do 21. t. m. na naslov: Dr. Ivo Kenda, drž. vet., Križevci kraj Zagreba, državni bakteriološki zavod.

* **Razstava »Tisk«**, ki smo o njeni uspehi otvoritvi poročali v »Ponedeljku«, je tako zanimiva za vse naše čitalce, da bomo o njej priobčili obširne članke s slikami v prihodnjih številkih. Že v nedeljo je razstava vzbudila tako zanimanje, da je bilo samo popoldne prodanih čez 1000 vstopnic, kar je za strokovno razstavo brez tobožnega in »ringelšpila« nenavadno mnogo. Precejšen obisk je bil zabeležen tudi tekom ponedeljka. Novih vstopnic je bilo večeraj prodanih čez 400, kar najlepše dokazuje visoko kulturno stopnjo najširših slojev. Iz Zagreba je prijavljen obisk grafične šole, iz Slovenije pa nekaj večjih skupin.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl trgovski zastopnik g. Ferdinand Sever. Pokojnik je bil simpatičen, agilen in značajan mož. Zlasti je bil priljubljen med ljubljanskimi trgovskimi krogi. Njegove zemске ostanke bodo prepeljali danes ob pol 2. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice do mestne meje, odtod pa na pokopališče v Novo mesto, kjer jih bodo položili ob pol 5. k večnemu počitku. — V Celju so umrli v javni bolnici 38 letni ruski emigrant Jakob Vžiga, delavec, 82 letni občinski revez Janez Dolar iz Sp. Slemen, 65 letni Maks Tolinek iz Gaberja in 7 letna Leopoldina Leskovšek iz Sp. Pesnice v šentjurski okolici.

— V Mariboru je umrla po kratki bolezni v 46. letu starosti ga. Marija Pregledova, soproga krojaškega mojstra. Pogreb bo danes ob pol 3. popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Razbojstvo na zvezda Dalmacije** z jorki. V drug. polovici tekočega meseca bodo pričeli inženjerji ministrstva pošte in bazejava s potrebnimi pripravami za uspostavo radiobrzajevne zveze Dalmacije z otoki na našem Primorju. Za uspostavo te zveze se bo uporabil poseben sistem oddajno-sprejemnih radio-postaj malih dimenzij, tako da se bo ta važna zveza izvršila z razmeroma majhnimi stroški.

* **Povratek ameriških izletnikov.** V soboto zvečer je odpotovalo iz Ljubljane 32 ameriških Slovencev, ki so preživeli letošnje poletje pri svojih v stari domovini. Vkrkali se bodo jutri v Le Havre na znameniti brzoparnik »Le de France«, last francoske paroplovne družbe Cie. Gle Transatlantique. Z istim brzovlakom se je vozila preko Ljubljane večja skupina ameriških Hrvatov in Bolgarov, ki se bodo vkrkali na isti parnik.

* **Dramski tečaj ZKD.** Danes bo druga vala dramskega tečaja ZKD. Opozorimo vse one, ki so se prijavili, na točen prihod ob pol 20. uri na obrtno šolo (vhod Gorupova ulica preko dvorišča v I. nadstropje, soba št. 10. risalnica). Oni, ki niso še oddali izjave ter plačali vpisnine in članarine za mesec oktober, naj pridejo nekoliko prej in oddajo vse potrebno sigurno tam navzgor na tiskalnik. Oni, ki svojih obveznosti do tega roka ne bodo izvršili, ne bodo smeli več tečaja obiskovati.

ZIMSKE SUKNJE

od preprostih do najfinejšega
krojnega izdelka
brezkonkurenčno samo pri:
F. Lukič, Stritarjeva ulica

* **Jugoslovenci v republiki Chile.** Na povratku s potovanja po Evropi je znana čilška novinarka gospa Juanita Garcia prispevala v Zagreb, kjer bo priredila zanimivo predavanje o naših v čilski republiki naseljenih rojakih. Gospa Garcia je sodelavica velikega dnevnika »La Nacion« v Santiagu ter je dobro poučena o tamkajšnjih Jugoslovenih, njihovem življenju in delovanju v novi domovini. Gospa Garcia bo o čilenskih Jugoslovenih predavala v nemškem jeziku.

* **Izseljevanje v Argentino.** Ministrstvo socialne politike je prejelo od generalnega argentinskega konzulata v Beogradu sporočilo, da je dovoljeno priseljevanje v Argentino razen poljedelcem sedaj tudi rokodelcem, in sicer mizarjem, kovačem, sedlarjem, mehanikom in pekomo. Delavci za gradbo železnice se ne potrebujejo. Kdor želi iti na delo v Argentino, se mora najprej obrniti pisмено ali ustmeno na argentinski konzulat, ki se nahaja za Slovenijo v Zagrebu, da dobi predpisano dovoljenje, katero mora priložiti prošnji za izseljeniški potni list. Poleg tega dovoljenja in ostalih predpisanih osebnih dokumentov je treba priložiti prošnji za izseljeniški potni list tudi verodostojen dokaz, da je prošilcu v Argentino zagotovljeno delo. Za tak dokaz se bo smatralo na primer potrdilo našega konzulata ali izseljeniškega delegata v Buenos Airesu, potem pismo prosilčevega rojaka ali znanca, ki ima v Argentini dober zaslužek in ga vabi tja na delo.

RABITE TUNGSRAM Barijevne elektronke

* **Medvedi v Gorskem kotaru.** Kako poročajo iz Delnice, so kmetje v tamkajšnji okolici opazili v zadnjem času več medvedov. Živali so precej krotke in doslej niso napravile znatne škode. Kmetje so videli tudi nekoliko mladih medvedov.

* **Nenavadna družinska tragedija** se je odigrala v Zaječaru. Milena Savičeva, žena upokojenega kapetana Dragutina Savičiča, je ponoči ubila svojega moža. Treščila ga je s sekiro po glavi, da se je onesvestil, nakar mu je razklala kobanjo. Do strašnega zločina jo je po njenih lastnih zatrilih pri-

Moderne pletene obleke

iz lastne delavnice v najmodernejših
vzorcih vedno v zalogi.

Po meri v najkrajšem času

F. & M. ROZMAN, Židovska ul. 7.
Nizke cene! **Nizke cene!**

pravilo surovo ravnanje in ljubosumje moža. Poročila sta se pred 26 leti. Živela sta izprva srečno in sta lepo odgojila sina in dve hčeri. Polagoma pa se je ljubezen ohladila in mož je v neprestani ljubosumnosti začel grdo ravnati z ženo. Končno je Mileni bilo trpljenje dovolj — in v napadu besnila je žena storila strahoviti zločin, ki ga s kesanjem prostodušno priznava.

* **Poslani avto se prevrnil v 50 metrov globok jarek.** Pri Brodu ob Kolpi se je poštini avtomobil v katerem so razen sofarja bili še štirje potniki, na nekem ovinku prevrnil ter zdrčal v 50 metrov globok jarek. Na srečnem naključju pa nezgoda ni zahtevala človeških žrtv. Sofer in potniki so pravočasno poskakali z avtomobila ter si tako rešili življenje. Avtomobil sam se je popolnoma razbil. Vzrok nezgode je mizerno stanje tamkajšnjih cest.

Ne preplačujte!

Ker zahtevamo za naš e obleke, suknje, površnike, čepice samo njih dejansko protivrednost Vam je zaamčeno, da ceneje ne morete kupiti kot pri nas.

A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Plačati od najelegantnejše vrste do
priproste a lepe od Din 350—

Ogled neobvezno
Oglejte si
ceni v izložbah **P. Magdič**
Ljubljana

* **Oseparjen siromak.** Delavec Rudolf Ivanković iz Retja pri Laškem je prišel v soboto v Zagreb iskat zasluzka. Ko je stal pred južnim kolodvorom, ga je neznan možki ogorovil in ga vprašal, ali išče dela. Ko je Ivanković pritril, mu je neznanec izjavil, da mu bo preskrbel delo na lesnem skladišču za Savski cest. Ob Novem potu mu je neznanec rekel, naj obleče staro obleko, ki jo je Ivanković nosil v culici, ker gresta potem na skladišče. Delavec se je res preoblekel, nakar ga je njegov »protektor« povedel v bližnjo gostilno, kjer sta dala v drvarnici spraviti novo obleko, da se ne pokvari. Potem sta šla proti Savski cesti. Neznanec je Ivankoviću velel, naj ga tam malo počaka, ker ima v bližini neki opravke. Ker »protektorja« ni bilo več na spregled, se je delavec vrnil v gostilno, da vzame svojo novo obleko. Na žalost je zvedel, da je obleko že odnesel »neznanec«, s katerim je bil prišel v gostilno. Z obleko vred je siromak prišel tudi ob ves svoj denar v znesku 60 Din, ki ga je imel v novi suknji. Ivanković je uvidel, da je oseparjen in okraden ter je tatvino prijavil.

Zadamske plašče

Kasha . . . Din 140—, 170—, 200—
Velour . . . 80—, 120—, 160—
Sukno . . . 170—, 220—, 250—

JOSIP SLIBAR, Ljubljana
St ri trg št 21 (poleg Za'aznika)

Damske plašče najmoderneješe od Din 300 do 900
dekliške plašče od 2 do 14 let od Din 120 do 450
sportska krila, zimske bluze od Din 70 naprej
otroške zimske obleke od Din 28 naprej
nudi v veliki izbiri trvdka

F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
Oglejte si razstavo v izložbi 11.103

Najfinejše
bučno, olivno olje, liter Din 22—
kakor tudi namočeno polenovko se vedno
dobi pri trvdki

S. JURČIČ - DUNAJSKA CESTA 7.

* **Transmisija ubila otroka.** Na žagi posestva gospodarske fakultete v Maksimur ob Zagrebu se je prošlo soboto pripetila usrdna nesreča, ki je zahtevala človeško žtev. Petnajstletni deček Franjo Vanjuren, ki je odnašal žagovino, je prišel v prostor, kjer se nahajala transmisija ter jo postavil v pogon in se igral z jermenom. Nenadoma ga je jermen zagrabil, ga dvignil kvišku in ga treščil ob zid. Ostal je na mestu mrtav. Počila mu je lobanja.

* **Srčna kap zaradi telovadbe.** V Mostarju je prošlo soboto za srčno kapjo umrla dijakinja učiteljskega Lavalova, ki je pred svojimi tovaršicami v telovadnici izvršila več težkih telovadnih vaj. Zdravnik je mogel le ugotoviti smrt.

* **Nova razbojniška tolpa** se je pojavila v Budjanovcih v Sremu. V soboto zvečer je vdrla v hišo premožnega posestnika Gjoke Božiča. Trije maskirani razbojniki so ustrelili gospodarja in sina, nato pa še gospodinjico. Sosedje, ki jih je streljanje prepudilo iz sna, so hiteli pogledat, kaj se dogaja. Neki pogumen mladenič je prvi vstopil v hišo in našel samo še enega razbojnika, ki je brskal za denarjem in dragotinami, dočim so drugi že pobegnili. Fant se je kakor lev vrzel na hajduka, ga podrl na tla in mu otel nož. Ko je fant ravno hotel razbojnika razparati, so stopili v hišo osta-

li sosedje, ki so preprečili usmrčitev. O strahovitem razbojništvu je bilo obveščeno orožništvo, ki je še tekom noči spravilo razbojnika v zapor, nato pa se podalo na zasledovanje pobegle tolpe.

* **Žitni kav je več vrst.** Žika je pa samo ena. Zaradi njenih velikih vrednosti za zdravje ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu je paziti zato na ime »Žika«.

* **Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika** tovarna **JOS REICH.**

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Kupujte Ciril-Metodove razglednice,** razpečavajte gostilniške listke in narodni kolek 20. 9. 1908. Družba je izdala za knjige in učila za obmejne šole v pretečenem mesecu nad 20.000 Din ter je vsestranske podpore zelo potrebna. 1963

* **Budiljke pri trvdki F. Čuden, Prešernova ul. 1.** 207

* **Vedno najnovejše dunajske bluze, krasne otroške obleke, Krištofič-Bučar, Stari trg.**

Iz Ljubljane

u— **Naš tržaški rojak, akademski slikar prof. A. Sirk** je razstavil v izložbi trvdke »Peko« na Aleksandrovi cesti eno svojih olinatih slik z jadranske slovenske obale. Delo je bilo naročeno za natečaj v Ljubljani, a je dospelo prepozno in je zato stavljeno na prodaj v imenovani trgovini. Ma lo imamo umetniških slik z naše romantične zasedene obale in zelo hvale vredno ni bilo, če bi naši umetniki posvečali več pažnje našim romantičnim zaslužjenim krajem. Naše občinstvo bi se gotovo oddolžilo s tem, da bi take slike kupilo. Razstavljena slika nudi pogled na obalo od Sv. Križa pri Trstu proti Devinu ter je ocenjena kot umetniško delo.

u— **Tombala Družba za zgradbo društvenih domov** v Ljubljani bo v nedeljo 14. t. m. nepreklicno na Kongresnem trgu ob 3. uri Za 2 Din (tablica) je mogoče zadeti moderno sobno opravo, šivalni stroj, moško kolo, stensko uro, blago za moško obleko, krasen električni lestenec in še nad 200 drugih koristnih dobikov. Tablice po 2 Din se dobe v trafikah. Poskusite srečo!

u— **Uprava Narodnega gledališča** v Ljubljani prosi vse p. n. abonente, da poravnajo drugi obrok svojega abonmaja najkasneje do 12 t. m.

u— **Cesta v Mestni log je zelo potrebna** gramoza. Prejeli smo: Na cesti v Mestni log so se kopali pred kratkim kanali, ki so se potem površno zasuli, tako da so se zaradi tega celi deli ceste sedeli in so nastali veliki jarki, ki so zaradi ozke ceste zelo nevarni tako za pešce kakor za vozovni promet, posebej ob deževnem vremenu, ko se v teh jarkih nabira voda. Prizadej prosimo, da se omenjena cesta posuje z g. amozom ter ob straneh za pešce s peskom. Cesta v Mestni log je zavoljo svojega naraščajočega prometa nujno potrebna na razširjenja, kar bi promet zelo olajšalo. Za pešce je ta cesta prava trnjeva pot, ker nima ob straneh nikakega prostora zanje.

u— **Izpostavljanje starega blaga na Gallusovem nabrežju.** Prejeli smo: »Stanovanci v bližini Gallusovega nabrežja in prizadeti starši, ki pošiljajo po tem nabrežju svojo deco v šole k Sv. Jakobu, prosijo mestni fizikat in obrtno oblastovo, da se vendar že enkrat uredi vprašanje prodaje raznega starega blaga (pohištva, obleke, perila), ki je po večini od umrlih. Ti predmeti so izpostavljeni ob lepem vremenu od zgodnje jutranje do pozne večerne ure na javnih prostorih Gallusovega nabrežja. Po nabrežju hodi šolska mladina in ostalo občinstvo, ki se hoče izogniti prometu na Starem trgu. Prodajalci starega blaga naj bi smeli razložiti svoje stvari le v poslovnih prostorih in ne na prostem, ker s tem ovirajo promet na Gallusovem nabrežju in ker to gotovo ni v interesu higijene.

u— **Male tatvine.** Blagajnik tovarne za klej Ervin Hitzl je pred dnevi izgubil neke v Ljubljani usnjato listnico s 3220 Din gotovine. V listnici so se poleg denarja nahajale tudi razne listine. Izključeno tudi ni, da je bila Hitzl listnica ukradena. — Gizele Pavšičević, stanujoči v Langusovi ulici št. 23, je bilo pred nekaj dnevi ukradeno 128 Din. — Iz vrta Leopoldine Škerjančeve v Hradskega vasi št. 28 so v pretekli noči pokradli neznaní tatovi za nad 300 Din vrednosti raznega perila, ki se je sušilo tamkaj. — V noči na soboto je neznan žepar okradel v parku pred sodno palačo Franceta Boleta ter mu izmaknil listnico z nad 700 Din gotovine.

u— **Izgubila se je prevleka** za avtomobilsko stredo na cesti Šmarje-Ljubljana. Pošten najditelj naj jo odda proti primerni nagradi v oglasnem oddelku »Jutra« Prešernova ulica.

u— **Našlo se je 6. t. m. med 6. in 7. uro zvečer** na poti od Mergentalerjeve tovarne do šole v Mostah več metrov raznobarnega blaga za izdelovanje odej. Dobi se pri Ludoviku Podobniku, mag. slugi, Dunajska cesta, za art. vojašnico, 6 vila, 4 stanovanje

u— **Pri obranjanju kostonja si zlomil roko.** Včeraj popoldne si je pri obranjanju postanja na Rožniku ponesrečil 19 letni Marjan Poznik, dijak VII. gimnazijskega razreda, stanujoč v Gledališki ulici 10. Poznik je splezal na visok kostonj, s katerega je padel in si zlomil desno roko. Odpeljali so ga iz Tirolja, kamor je še sam dospel, z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Na svatbi g. Albina Turka** se je nabralo Din 1000 za zgradbo Sokola I in 600 Din za društvo »Skrb za mladino«.

u— **Redna predavanja Vidovičevega kluba** v Ljubljani bodo od ponedeljka 8. t. m. dalje vsak večer ob 8/4 na 20. v šoli na Ledini (prilike desno). Prosimo prižalosenice, da se predavanj točno udeležujejo. Eventuelne prijave se še sprejemajo istotam.

u— **Mlad potepuh.** Že pred dobrim mesecem je imela ljubljanska policija opravka s komaj 16 letnim bivšim dijakom Josipom W., ki je zbežal od doma ter takrat ukradel nekemu znanemu gospodu kolo, s katerim se je odpeljal na Gorenjsko. Policija ga je takrat glede na njegova leta izpustila, ne da bi ga prijavila sodišču, v zahvalo pa se je W. potepal še nadalje po mestu ter se pečal z nedovoljenimi posli. Te dni je bil izpržen

Premijera doslej še nevidnih
senzacij!

Luciano Aibertini

Kralj akrobatov, osvovilec ženskih
src, zmagovalac zračnih vsav
v svojem najboljšem vefelamu

Največji pustolovec

tega sto etja

Tajinstveni zaščitnik mlade deklice.
V spalnici pri speči svoji oboževanki.
Skok iz vlaka v drveči avto. — Beg
po žlebu in vrvi raz strehe nebotoč-
nika.

Velenapeto! Nedosegljivo!
Nahavite si takoj vstopnice za pred-
stave ob 3. pol 5., 6. pol 8., 9.

Izvrstna godba. **KINO IDEAL.**

dečko na zahtevo akademika Ludovika Duha zopet prijet in sicer zaradi dokazane tatvine. W. se je pretekli teden splazil večkrat čez stekleno pregrado v prostore Akademskega doma na Miklošičevi cesti, odkoder je odnesel za 800 Din vrednosti revij »Križ« ter jih razprodal za makulturni papir na trgu.

u— **Tat v stanovanju.** Dimnikarski pomočnik Josip Rus, stanujoč v Kotnikovi baraki na Kodeljevem, je odšel te dni okrog 22. od doma ter zaklenil vrata svoje sobe. Med njegovo odsotnostjo do 23. pa se je splazil v barako nočni pohajkač, ki je odprl vrata stanovanja s ponarejenim ključem ter mu ukradel iz miznice 300 Din gotovine.

u— **Parnaj v vročo zračno kopel** v Okužnem uradu za zavarovanje delavcev bo od 9. t. m. otvorena, in sicer ob torkih in sobotah za moške, ob sredo in petkih za ženske, vsakikrat od 14. do 18. ure. Na razpolago je maser, oziroma maserka.

u— **Vlom v pisarno.** Ko je prišla 4. t. m. jutraj kontoristka Ana Bucikova v pisarno agenture »Jugoxima«, je našla na svoje začudenje vrata pisarne nezaklenjena, čeprav je bila popolnoma gotova, da jih je prejšnji večer zaklenila. Ko je stopila v poslovne prostore, je videla, da je po sobi razmetan različen papir in da je v lomljenih več predalov v obe pisalni mizi. Kontoristka je šele čez čas uvidela, da gre za predrzen vlom, ki so ga izvršili v lokal tekom noči neznaní storilci. Bucikova je prijavila zadevo policiji, ki skuša sedaj izslediti zlikovce.

u— **Prvi večerni plesni tečaj** gosp. Jenka bo v sredo 10. t. m. ob 8. zvečer v balkonski dvorani »Kazine«. Istotam vse informacije in prijave vsak dan od 10. do 12. ure. 1961

u— **Geodeti!** 10. oktobra ob 16. sestanek geodetov, Tehnika, Mirje, radi prehoda vpisa študentov na novo ustanovljenem oddelku akultete. Ak. klub geodetov. 1966

u— **Otvoritev plesne šole** v nedeljo popoldne ob 3. v hotelu »Bellevue«. 1965

u— **Tatvina kolesa.** Pred nekaj dnevi je neznan kolesarski tat odpeljal izpred neke gostine na Rimski cesti Filipu Keršiču dobro ohranjeno 1500 Din vredno kolo znamke »Styria«. Ukradeno kolo je poldirkalno, rumenkasto pleskano s ponikljanimi obroči.

u— **Policajska kronika.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina, 3 prestopki kaljenja noč. miru, 1 sleparstvo, 1 telesna poškodba, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopki prekoračenja policijske ure, 3 prestopki obrtnega reda, 1 razgrajanje na ulici, 13 prestopkov cestnega policijskega reda in 5 prestopkov avtomobilskih predpisov. Aretacija je bila izvršena ena, in sicer zaradi tatvine.

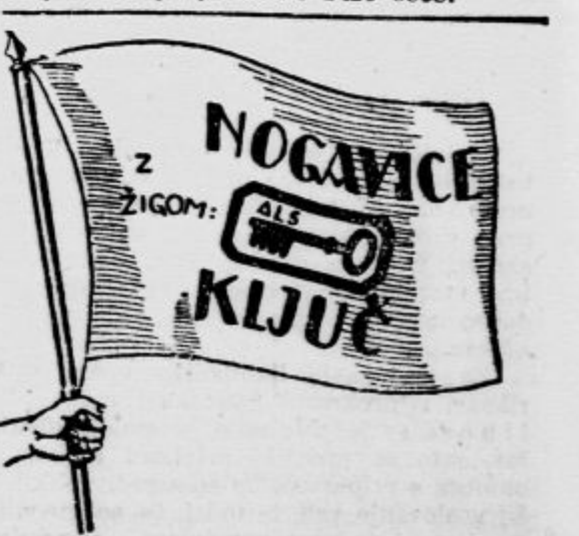
Iz Maribora

a— **Ob obletnici koroškega plebiscita** bo gorela žara pri spomeniku majniške deklaracije v mestnem parku 9., 10. in 11. t. m. od pol 18. ure naprej. Žara se bo zažgala na predvečer obletnice plebiscita v torek 9 t. m. ob pol 18. uri ob prisotnosti odbora Jugoslovenke Maticе in kluba koroških Slovencev. Sodelovalo bo pevsko društvo »Jadran«. Vabimo zlasti mladino, da se udeleži te svečanosti.

a— **Marib. gledališki abonenti** se naprošajo, da poravnajo oktoberski obrok najdalje do 12. t. m.

a— **Statistika tujskega prometa.** Po uradni statistiki je prispelo meseca septembra v Maribor 15.567 oseb. Od teh je bilo 5292 Jugoslovenov, ostali so bili inozemci, večinoma Avstrijci. Mesto je zapustilo v istem času 16.977 oseb.

a— **Delovni trg v Mariboru.** Pri mariborski borzi dela je iskalo pretekli teden 78 oseb dela. Služb je bilo prostih 108, delo je dobilo 80 oseb, iz Maribora je odpotovalo za delom 40 oseb in koncem tedna je ostalo v evidenci 567 oseb. Od 1. januarja do 6. okt. je iskalo pri Borzi dela službe 6954 oseb. Prostih mest je bilo v tem času 3606, službe pa je dobilo 2420 oseb.

Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše!

Ana Karenina

Velefilm izdelan v proslavo stoletnice rojstva L. N. Tolstega je epohalen filmski dogodek. V glavnih vlogah največji ljubavni par

Grete Garbo — John Gilbert

PRIDE! PRIDE! PRIDE!

ELITNI KINO MATICA.

PRIPOROČA SE

Sanatorij dr. Scarpatetti

Wetzelsdorf pri Gradcu. Telefon šte. 5067.

Za živčno bolne, notranje bolezni in rekonvalescente. Odvaja (odtegnitev) alkohola in živčnih strupov. Zdravljenje z malarijo po metodi prof. Wagner-Jauregg. Psiho-analiza po Freudu. Dijetične kure, terapija z mrzlo vodo in elektroiki. Kure za odelbenje in šušljanje, zdravljenje reumatizma in protina.

Zmerne cene, izborna prehrana in udobno stanovanje. Prospekti se pošilejo poštoobratno.

Umrljivost za jetiko v Ljubljani pada

Ljubljanski mestni fizikat nam je poslal naslednje zanimivo poročilo, ki na podlagi uradnih podatkov ugotavlja razveseljivo dejstvo, da umrljivost za jetiko v Ljubljani zelo pada:

Na članka Hermann Wendla v »Arbeiter Zeitung« in »Frankfurter Zeitung« pod naslovom »Balkanepidemie« ter na tozadnje pomatisse v slovenskih dnevnikih si dovoljuje mestni fizikat opozoriti na neko nečisto, kolikor se tiče odstavka umrljivosti za tuberkulozo v Ljubljani.

V omenjenih člankih je pisano, da je mortaliteta za tuberkulozo v mestu Ljubljani povprečno dvakrat tako visoka kakor v Berlinu, kjer umre za jetiko letno povprečno 23 ljudi na 10.000 prebivalcev. To bi pomenilo, da umre v Ljubljani od vsake 10 tisočev prebivalcev za tuberkulozo letno 45 ljudi.

Da to ni res, je razvidno iz statistike umrlih za tuberkulozo v Ljubljani tekom zadnjih 10 let, pri čemer se pravilno loči procent umrljivosti stalno v mestu stanujočih domačinov in nedomačinov, ki se v Ljubljani le zdravijo in tu umrejo. Za ločitev, ki je za kritično spoznavanje umrljivosti za gotovo boleznijo potrebna, v zgoraj navedenih člankih in ponatisih manjka. Znano je, da je v Ljubljani velika splošna bolnica, kamor se hodijo zdraviti po večini težko tuberkulozni iz vsega dela Slovenije, od katerih jih tudi mnogo v bolnici umre. Nihakor ne gre, da se na račun umrljivosti prebivalcev ostalih pokrajin stigmatizira Ljubljana kot tuberkulozo tako močno okuženo mesto, kar tudi ni resnica, kakor kažejo spodnji podatki v umrljivosti za tuberkulozo.

V l. 1918. je na 10.000 prebivalcev v Ljubljani umrlo za tuberkulozo domačinov 30,4, domačinov in nedomačinov skupno 56,1; v l. 1919. 25,0 in 50,8; v l. 1920. 21,7 in 46,9; v l. 1921. 18,5 in 43,5; v l. 1922. 25,5 in 47,7; v l. 1923. 21,3 in 44,9; v l. 1924. 16,0 in 35,9; v l. 1925. 16,9 in 38,6; v l. 1926. 16,3 in 35,8; v l. 1927. 14,4 in 33,3.

Iz statistike je razvidno, da umre za tuberkulozo v Ljubljani, preračunano na število prebivalcev, več tujcev kakor domačinov. Vidi se tudi, da umrljivost za tuberkulozo v Ljubljani sami od l. 1918. pada in je pričakovati, da bo še manjša, ko bo odpravljena stanovanjska beda in se bodo zboljšale splošne higijske prilike.

Za popoln zoološki vrt v Ljubljani

V soboto zvečer so imeli prijatelji prirode, člani društva ZOO svoj občni zbor v restavraciji »Slon«. Otvoril je zbor predsednik dr. Alfred Serko, poudarjajoč, da je mlado društvo tekom prvega leta svojega obstoja več doseglo, kakor je pričakovalo. Prišlo je prav za prav s praznimi rokami. Namen društva je v ljudih vzbuditi zanimanje do prirode in pokazati, odnose odnosa zanimivosti naše favne. Poleg mnogih članov, 923 po številu, ki so pristopili k društvu v tekočem letu in plačali majhno članarino, po 12 Din letno, so podprli društvo nekateri njihovi prijatelji tudi z večjimi svotami.

Društvo si je nabavilo mnogo ptic, nekaj plazilcev in amfibij. Priredilo je na Ljubljanskem voseleju precej obsežno razstavo, ki je v gnutnem in moralnem pogledu uspešno nepriznana dobro. Društvo ZOO si je s to razstavo tako pomagalo, da bo svojo zbirko izpopolnilo in pri prihodnjem razstavi predloži prijateljem prirode vse živali, kar jih hrani naša država. Ako bo uspeša še druga razstava, bo namen društva dosežen in bo mogoče postaviti v Ljubljani popoln zoološki vrt, kakor jih imajo druga večja mesta. Za čimprejšnjo doseglo tega cilja so obljubile svojo podporo razne institucije, posebno ljubljanska občina z županom dr. Pucem na čelu, ki je zelo naklonjen društvu. Pomagal bo g. župan društvu ZOO tudi s tem, da mu bo dal na razpolago steklene posode v tako zvanem Sotovanem vrtu, kjer bo mogoče živali prezimiti, dokler se v Tivoljskem parku, in sicer najbrže v bližini bajeja, ne postavijo posebni stalni lokali.

Za predsedništvom sta poročala tajnik in blagajnik. Stari odbor je prejel absolutno in zadovoljivo za neumnost delovanje. Ker se društvo naglo razvija, so bile potrebne nekatere spremembe, in sicer zvišanje članarine in pa pomožne odbora. Članarina se je zvišala za redno od 12 na 20 Din letno. Kot ustanovnice se smatrajo tiste, ki plačajo enkrat za vselej 1000 Din, dobrotnice pa plačujejo po 100 Din letno. Odbor, broječ dosedaj 6 odbornikov in predsednika, so pomnožili na 12 in predsednika.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor s predsednikom dr. Alfredom Serkom. Kot stari odborniki so bili ponovno izvoljeni dr. Ponebšek, dr. Bevk, veterinarški svetnik v p. Turč, dr. Bukovec, notar Hafner in docent dr. Kenk. Novi odborniki so: strokovni učitelj Fakin, pošt. in višji kontrolor v p. Vetovec, železniški oficijal v p. Egzer, prof. dr. Milan Serko, stud. med. Alfred Senker in Vi. Kapus. Za predjedniški računov so izvolili dvor. prep. Herforta in magistrskega uradnika Kozinca.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 8. oktobra 1928.

Višina barometra 708,8 m.

Kraj	Ca.	Barom.	Temper.	Rel. vla.	Sm. vetri in brzina v metrih	Oblač.	Pokl. vrste	mm od 7. ure
opazovanja								
Ljubljana...	7704	69	99	NE 2	9	megla		20
Maribor...	7711	71		SSE				
Zagreb...	695	11	10	SW 1	4			
Beograd...	7682	100	56		3			
Skopje...	7663	110	75	SE 1	10	dež		3,0
Split...	7638	140	55	NE 6	4	dež		2,0
Sarajevo...								
Dubrovnik...								

Solnce vzhaja ob 6.6, zahaja ob 17.29, luna vzhaja ob 0.12, zahaja ob 15.51.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 14,5 C, najnižja 6,0.

Dunajska vremenska napoved za torek: Mil., začasno se jasno vreme. V gorskih dolinah jutranja megla.

Sport

Razpis srednješolskih lahko-atletskih tekmovalij za prvenstvo Slovenije in za prehodno darilo Sportne zveze

V svrhu splošnega razvoja lahkoatletskega gibanja in čim večjega propagiranja te sportne panoge med dijastvom srednjih šol Slovenije razpisuje ASK Primorje lahkoatletska tekmovalja za prehodno darilo Sportne Zveze, ki se vrši v soboto, dne 20. t. m. ob 14.30 uri na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta.

Splošna določila:

1. Tekmovanje razpisuje ASK Primorje in SK Ilirija vsako leto izmenično kot izvrševalni organi same prireditve, tehnično vodstvo prireditve ima sodniški zbor sveznih sodnikov JLASA v Ljubljani.

2. Stroški in dohodki same prireditve se stavijo na račun ASK Primorje, odnosno SK Ilirija izmenično.

3. Končno klasifikacijo z natančnim vrstnim redom in placementom posrednih razredov izvršita ASK Primorje, odnosno SK Ilirija ob pritrilju sodniškega zbora JLASA v Ljubljani, ki dodelita darilo omenu za vodjo, ki je po klasifikaciji dosegel najvišje število točk.

4. Darilo je prehodno; isto hrani za dobo enega leta šolsko vodstvo zmagovalnega mesta.

5. Po dvakratni zaporedni ali trikratni zmagi v presledkih preide darilo v definitivno last šolskega vodstva zbora, ki je zmagal.

Tekmovalna določila:

1. Tekmovanje se vrši po pravilih JLASA v Ljubljani.

2. Tekmovanje je odprto za vse redne učence srednjih šol Slovenije neglede na to, ali so vključeni v kakem sportnem klubu.

3. Tekmovanje se vrši v sledečih disciplinah: 1. Predtek 100 m; 2. skok v višino z zaletom; 3. met kopja; 4. tek 800 m; 5. semifinale 100 m; 6. met krogla; 7. skok v daljavo z zaletom; 8. tek 3000 m; 9. met

diska; 10. finale 100 m; 11. skok ob palici. Izven konkurence za pokal se vrši stafeta 4 krat 100 m.

4. Klasifikacija je sledeča: I. mesto 5 točk, II. mesto 3 točke, III. mesto 1 točka.

5. Na vsako disciplino sme vsak zavod prijaviti po dva tekmovalca in javiti tudi eventualno rezervno.

6. Zavod, ki dosegne najvišje število točk, zasede prvo mesto in si pripori za dobo enega leta prehodno darilo Sportne Zveze.

7. Vodstvo prireditve imata ASK Primorje in SK Ilirija izmenično in je vse prijave nasloviti na njih. Letošnje prijave s prijavnino je poslati na naslov: Sanci, Tavčarjeva ulica 1 do 19. t. m. ob 12 uri. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini do pol ure pred pričetkom tekmovalja. Prijavnina znaša 2 Din za točko in osebo. Tekmovanje je v letu 1928. se vrši na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta.

Akademski sportni klub Primorje, lahkoatletska sekcija.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Igralci skupine I. (I. moštvo in rezerva) se opozarjajo na objave v članski knjigi v kavarni »Evropa«.

Službeno iz LNP. Na jutrišnje redno sejo poslovnega odbora, ki se vrši ob 20. v kavarni »Evropa«, se vabita ob 20.30 gospod O. Ček kot službojuči odbornik LNP pri prv. tekmi Primorje: Slovan in g. Ivan Novak kot funkcionar SK Krakova v zadevi rezervnih prvinstvenih tekem I. B. razreda. — Tajnik II.

Opozorilo članom-dijakom SK Slovan.

V sredo se vrši seja nogometne sekcije ob 20. uri v restavraciji Lloyd, kamor imajo oddati šolska izpričevala preteklega šolskega leta vsi oni, ki obiskujejo šole. Opozorjamo na tozadevne sklep LNP, ker v nasprotnem slučaju ne bo smel nihče nastopiti. Naprosamo nadalje gg. Škofic, Grm, Cirovič, Perc, Skalar, Volkar in Globelnic Zane k seji. — Tajnik.

ASK Primorje (plavalna sekcija). Naznanjam vsem plavcem (dicam), da se vrši v sredo 10. okt. t. l. ob 18. v klubovem tajništvu drugi redni sestanek. Dnevni red: 1. Volite novega načelnika. 2. Ohčni zbor. 3. Zimski trening. 4. Čajanka. — Točno in vsil! — Tajnik.

Gospodarstvo

Kako obsoja srbski strokovnjak dosedanje državno gospodarstvo

Ze pred tremi tedni smo v izveščku objavili članek dr. Milorada Nedeljkovića, generalnega ravatelja Pošte hranilnice, ki je bil objavljen v beograjskem »Privrednem pregledu«. V tem članku je pisec ostro kritiziral naše državne finance. Med politiki vlada nekako tekmovalstvo za trošenje državnih sredstev, kar je dovelo do tega, da stoji danes državne finance pred velikim in težkim problemom.

V zadnji številki »Privrednega pregleda« se dr. Nedeljković ponovno bavi z našimi državnimi financami in uvodoma ugotavlja, da je trošenje preko naših moči dovelo skoro že do katastrofe in razpada. To je strašna stvar. Toda še bolj strašno je to, da se na ureditve naših državnih financ sploh ne misli in da se dalje troši in razpaja, ne ozirajoč se na naše gospodarske razmere. Od finančnih ministrov se zahteva, da najdlje sredstva za izdatke kakor pač znajo, če re drugače, potem posojil pod kakršnikoli pogoji, ali potem leteči dolgovi. Inflacije itd. Nekateri naši finančni ministri so skušali spraviti ureditve naših financ na dnevi red, toda hitro so izgubili naklonenost ter so morali svoje mesto odstopiti onim, ki so pristajali na to, da se vozi brez zavre. Danes so prišle državne finance zaradi tega v popoln nered.

Dr. Nedeljković ponovno ugotavlja, da nekomerčne in razsodne investicije onemogočajo ravnotežje naših financ. Popadla nas je pravo besnenje zidanja in grajenja. Tako gradimo na vse strani z vsemi možnimi sredstvi: z rednimi proračunskimi dohodki, s posojili na dolg pri podjetnikih, z izdajanjem državnih bonov, s prikritimi in proračunsko neodobrenimi posojili posameznih ministrstev pri državi in hipotekarni banki, pri pošti hranilnici ter z raznimi operacijami in transakcijami pri upravi državnih monopolov. Trošili smo v naprej na račun inozemskega posojila, ki bi moral šele priti, ter smo izpraznili mnoge blaginje in vire, ki so sedaj, ko je izostal dolarski dež, izsušeni. Nad nami se je ponovno pojavil nevaren meč inflacije. Toda mi gremo naprej, mrzlično in v popolnem neredu. Vsa ministrstva in vse državne ustanove na predlagajo še nadaljnje investicije, kakor da ti bila otvorjena tekma, kdo bo več izdal in zgradil. Toda nihče ne vpraša od kje naj finančno ministrstvo nabavi sredstva za vse te investicije in za taka dela. Dalje ugotavlja dr. Nedeljković, da nihče ne misli na finančno breme, ki se jih hoče s temi izdatki navaditi na naš narod, na breme, ki pretijo postati bolj težka, kakor na so koristi od potrošnje teh sredstev, kajti precejšnji del se razmeže, gre na zaslužke bank in na postranske stvari. Ker na je instinkt naroda za obstoj zdrav, zato je pričakovati, da bo dobil nadmoč nad hazardnim financiranjem s pomočjo posojil in z inflacijo.

Čim pride do tega preokleta, bo potrebno takoj izvesti reformo glede osebnih izdatkov v našem državnem gospodarstvu. Naše državne finance so s temi osebnimi izdatki preobremenjene. To seveda ne pomeni, da imamo preveč uradnikov in nastavljalcev za posle, katere si je država rezervirala. Toda mi imamo veliko število oseb, ki sprejemajo od države plačo, pri tem pa absolutno nič ne delajo. Ti ljudje, ki jih država vzdržuje, so večinoma zaščitenci raznih močnih in vplivnih ljudi iz vseh političnih skupin. Večinoma je za namestitve takih ljudi pravi razlog ta, da se zadovoljujejo politični pristiži, zato se naš državni proračun pretvarja vedno bolj v en sam velik disposicijski fond, za strankarsko - agitacijske cilje in vedno manj službi višjim državnim in narodnim ciljem. Koliko je takih nepotrebnih oseb čna spisku državnih nastavljalcev, to nepoučena javnost ne more razumeti in verovati. Dan na dan prihajajo novi, ki jih je treba namestiti v državni službi, bdoisi kot sluga ali kot edelavce. Neki mlad inženjer je dr. Nedeljkoviću pripovedoval, da je vseh pet let, ko je študiral tehniko, prejemal plačo kot edelavce, neke železniške delavce, ne da bi znal, kje se nahaja ta delavnica. Plačo je prejemal preko ministrstva prav tako, kakor 40 njegovih tovarišev.

Redukcije bi se dale izvesti za desetstote državnih nastavljalcev, zlasti če se olajša državna administracija in opusti mnogi nepotrebnih posli (predvsem razne kontrolne funkcije države, ki so se že preživele). Na ta način bi se državni proračun zmanjšal za ogromne osebe na tudi materialne izdatke. Dr. Nedeljković smatra, da razbremenitev državnega proračuna od mase ljudi, ki bi mogla živeti od privatnega dela, ni nikak težak socialen problem. Če tega ne bomo izvedli, bomo doživeli, da bo v kratkem polovica prebivalcev naše države v državni službi. Od kje naj dobimo potem potrebna denarna sredstva. Druga izhoda ni, kakor s posojili in z inflacijo.

Trgovinska bilanca v avgustu po 17 mesecih zopet aktivna

Generalna direkcija carin je objavila statistiko našega uvoza za mesec avgust. Ker so bili podatki o izvozu v avgustu že objavljeni, nam je sedaj mogoče ugotoviti trgovinsko bilanco za ta mesec. Kakor znano, se je izvoz v avgustu znatno dvignil; tudi uvoz se je nekoliko povečal, vendar je bil manjši kakor izvoz, tako da smo po 17 mesecih prvkrat imeli zopet aktivno trgovinsko bilanco (zadnjikrat je bila naša trgovinska bilanca aktivna v marcu prejš. leta in še tedaj samo za 11 milijonov Din, dočim je bila v avgustu t. l. aktivna za 49 milijonov Din).

V avgustu smo uvozili vsega 125.103 tone v vrednosti 645,4 milijona Din napram 132.048 tonam v vrednosti 629,6 milijona Din v avgustu prejš. leta. Napram lani se je torej naš uvoz v avgustu po vrednosti povečal za 15,8 milijona Din ali 2,5%, po količini pa za nazadovao za 5,3%.

Največ smo v avgustu uvozili bombažnih tkanin (za 67,0 milijona Din), volnenih tkanin (za 43,7), strojev in aparatov (za 39,3), tračnic in železniškega materiala (za 32,1), raznih železnih predmetov (za 26,7), sirovega bombaža (za 17,1), sirove kave (za 16,4), sirovih kož (za 13,7), riža (za 13,6), sladkorja (za 13,4), soli (za 13,1), sirovega železa in polfabrikatov (za 13,0), elektrotehničnih predmetov (za 12,6), premoza (za 12,4), prevoznih sredstev (za 10,8) in volnenega predvoda (za 10,3).

Napram uvozu v avgustu preteklega leta je najbolj nazadovao uvoz bombažnih, volnenih in svilenih tkanin, in sicer od 152,9 na 117,2 milijona Din (od tega uvoz bombažnih tkanin od 93,1 na 67,0), kar je v zvezi z razvojem naše tekstilne industrije. Najbolj pa se je, kakor tudi v prejšnjih mesecih, povečal uvoz železniškega materiala (od 3,0 na 32,1) ter strojev in aparatov (od 27,8 na 39,3). Zanimivo je tudi v avgustu občutno povečanje uvoza sladkorja. Dočim je v avgustu preteklega leta znašal uvoz sladkorja le 2,7 milijona Din, smo letos v avgustu uvozili za 13,4 milijona Din.

Nastopna tabela nam kaže razvoj naše zunanje trgovine v prvih osmih mesecih t. l. (v milijonih Din):

mesec	izvoz	uvoz	def. ali suf.
januar	430,3	591,9	- 161,6
februar	439,0	621,6	- 182,6
marec	503,2	701,1	- 197,8
april	428,5	657,9	- 229,3
maj	431,7	659,5	- 227,8
junij	454,4	590,3	- 135,9
julij	493,8	619,5	- 125,7
avgust	668,8	645,4	+ 48,4

V prvih 8. mesecih t. l. smo uvozili 975.500 ton v vrednosti 5087,3 milijona Din napram 804.200 tonam v vrednosti 4542,8 milijona Din v istem razdobju prejš. leta. Napram lani se je torej naš uvoz povečal za 544,4 milijona Din ali 12%.

Ker je bila trgovinska bilanca v avgustu aktivna za 48,4 milijona Din, je pasivnost naše trgovinske bilance, ki je v prvih 7. mesecih t. l. dosegla že 1261 milijonov Din, zmanjšala na 1212,7 milijona Din.

bil devizni promet zagrebške borze celo večji kakor lani. Razveseljiv pa je razvoj efektivnega prometa na zagrebški borzi, ki je v prvih 8. mesecih t. l. znašal 269 milijonov Din napram 188 milijonom odnosno 175 milijonom v istih razdobjih l. 1927. in 1926. Na ljubljanski borzi je znašal devizni promet v prvem polletju 453 milijonov Din, v tretjem četrtletju pa 231,1 milijona Din napram 188,5 v tretjem četrtletju prejš. l.; skupaj je znašal torej devizni promet za ljubljanski borzi v prvih 8. mesecih t. l. 634 milijonov Din, kar predstavlja eno tretjino prometa zagrebške borze. Pri tem pa je treba upoštevati, da spada pod okoliš ljubljanske borze le Slovenija z 1 milijonom prebivalcev, dočim je okoliš zagrebške borze po številu prebivalcev več kakor 4 krat večji. Kakor je soditi po sedanjih rezultatih, bo v vsem letu 1928. dosegel devizni promet za ljubljanski borzi 900 milijonov Din.

Olajšave deviznega prometa. Kakor poročajo iz Beograda, je bil v finančnem ministrstvu podpisan odlok, po katerem smejo denarni zavodi, ki so proklamirani za trgovino z devizami in valutami, prodajati našim državljanom brez posebnega dovoljenja tuja plačilna sredstva v čehih ali v efektivnih novčanih do protivrednosti 3000 Din. Kakor znano, so denarni zavodi doslej smeli prosto prodajati devize in valute s mo do protivrednosti 1000 Din. Za vse večje vsote je bilo potrebno odobrenje finančnega ministrstva ali pokrajinskih finančnih uprav. Sedaj pa se bodo smele brez vsakega rešenja pošiljati v inozemstvo vsote do 3000 Din.

Zakon o pospeševanju perutinarstva. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je izdelalo projekt zakona o pospeševanju perutinarstva. Ta projekt je izdelan na podlagi sklepa konference za pospeševanje živinoreje, kakor na podlagi mišljenja strokovnjakov Udruga izvoznikov SHS, odnosno njene sekcije izvoznikov jaje, perutnine. Ta sekcija je izdelala na podlagi pismenih predlogov izvoznikov in na podlagi konference slovenskih izvoznikov te stroke, ki se je vršila 31. maja t. l. v Mariboru, obširen memorandum, katerega vsebino smo sivočasno objavili. Imenovana sekcija Udruga izvoznikov je predlagala, da se štajerska pasma, ki daje prvovrstno belo meso, ki se prilagodi vsakemu podnebnju, se zadovolji z vsako hrano in znoši na leto 120 — 140 jajc, uvede v vsej državi. Kakor poročajo iz Beograda, je namen zakona v prvi vrsti ta, da se popravi pasma kokoši v naši državi. V ta namen naj bi se uvedle posebne selekcijske postaje za odgoj plemenske perutnine. Predvidena je tudi pomoč za ustanovitve modernih vzgajališč za perutnino in za propagando. Glede na dejstvo, da je perutnina v naši državi zelo degenerirana, bi imelo pametno pospeševanje perutinarstva velik vpliv na našo zunanjo trgovino, kajti jaka so eden najvažnejših naših izvoznih predmetov. Lani smo izvozili za 513 milijonov Din jaje, predlanskem pa za 606 milijonov Din.

Vprašanje ustanovitve trgovsko - obrtniške zbornice na Sušaku. Kakor poročajo iz Sušaka, se bo 11. t. m. vršila tam konferenca zborniških svetnikov in dopisnikov pomorsko - prometne sekcije zagrebške trgovske in obrtniške zbornice in predstavnikov gospodarskih ustanov iz Hrvaškega Primorja in Gorskega kotara. Na tej konferenci se bo razpravljalo o reorganizaciji zagrebške zbornice in o eventualni ustanovitvi trgovsko - obrtniške zbornice za primorsko-krajsko oblast s sedežem na Sušaku. Nekateri gospodarske ustanove in gospodarski krogi se živahno zavzemajo za odcepitev od zagrebške zbornice.

Dobave. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave »Balab« - jermen in pripadajočih spojk. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg sena; do 17. t. m. pa glede dobave rudarskih preprinjil in platna za plhte. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 22. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 3794 komadov lesenih držajev za sekire, lopate in klavdija; 23. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave strojuar ter glede dobave zakovici; 24. t. m. pa glede dobave vijakov; 24. t. m. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave hidrantov; 22. t. m. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave materiala za plovne objekte ter glede dobave mazila, petroleja, bencina, platna, tehničnega materiala, barv itd.; 22. t. m. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave papirja za zavijanje. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za FOI.) Dne 22. t. m. se bo vršila pri strojnem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave kavčukovih cevi. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Borze

8. oktobra.

Zaradi proslave proboja solunske fronte se na jugoslovenskih borzah danes ni vršil nikak promet.

Dunaj. Beograd 12.47 — 12.51, Berlin 169 do 169.50, London 34.4250 — 34.5250, Milan 37.20 — 37.30, New York 70.65 — 71.15, Praga 21.0275 — 21.1075, Curih 13653 — 137.08; dinarji 12.44 — 12.50.

Curih. Zagreb 9.13, Pariz 20.305, London 25.18975, New York 519.575, Milan 27.23, Praga 15.40, Dunaj 73.10, Budimpešta 90.60, Berlin 123.23, Bruselj 72.19, Varšava 58.25, Sofija 3.75, Bukarešta 3.145.

Trst. Zagreb 33.54 — 33.67, London 92.44 do 92.56, Pariz 74.60 — 74.75, New York 19.05 — 19.06, Curih 367.60 — 367.70.

Blagovna tržišča

Položaj na hmelskih tržiščih. Na začetnem hmelskem trgu so nemške pivovarne pretekle teden nakupile večje partije blaga. Producenti so dosedaj oddali okrog 45% letošnjega pridelka. Cene so nekoliko popustile. Prvovrstno blago se je koncem tedna plačevalo po 2150 — 2200 Kt za 50 kg (73.60 — 74.30 Din za kg), dobro po 2050 — 2100 Kt in srednje po 1900 — 2000 Kt. Razpoloženje je mirno. Tranzitnega blaga je bilo le malo prodano, in sicer po 1250 — 1300 Kt (42.20 — 43.90 Din za kg). Na nürnberškem hmelskem tržišču je znašal pretekli teden dovoz 500 bal, prodanih pa je bilo 300 bal. Tendence je bila milaša ter so cene popuščale. Koncem tedna so bile naslednje cene za 50 kg: trzni hmeli prima 140 — 170, srednji 110 — 131, gorski hmeli 180 — 200, hallertauski (Siegel) prvovrstni 240 — 270, srednji 210 — 230, württemberski prvovrstni 220 — 240 mark. Za izbrano blago so cene nekoliko višje. V spalskem okolišu je že ves letošnji pridelek prodan, v hersbruskem pa se zaloge že bližajo koncu.

Iz življenja in sveta

Sir Herbert Wilkins o svoji ekspediciji

Pred nekoliko dnevi smo poročali, da se je vkrcal slavní letalec preko Severnega tečaja Herbert Wilkins v Montevideu (Urugvaj) z vsem svojim moštvom na brodovje norveških kitolovcev, da se popelje

proti Južnemu tečaju.

Pred odhodom je orisal novinarjem v kratkih potezah smer in namen svoje-ga potovanja.

Brodovje bo prodrlo do najskečajše meje civiliziranega življenja, do Stretlandskih otokov, in se bo ustavilo pri otoku Deception, kjer bo ustavljeno oporišče za nadaljnje prodiranje proti jugu. Tu bo ekspedicija pripravila tudi obe letali Lockheedovega tipa, ki poletita po končanih pripravah do Grahamovega otoka, kakšnih 600 milj južno od otoka Deception. Kot drugi voda letalske ekspedicije bo fungiral poročnik pilot Carl Ben Eielson, zvesti tovariš kapitana Wilkinsa pri prvem poletu preko Severnega tečaja. Eno izmed letal bo služilo v nadaljnjem za ohranitev zveze z Deceptionom in za obnavljanje materialne zaloge drugega oporišča na Grahamovem otoku, a letalo št. 2. bo od tu poskusilo

»Zadnji skok« čez neznanu Antarktido, čez »ozemlje«, ki niso začrtane še v nobeni zemljepisni karti. Ta zadnji polet se bo izvršil v polnem (južnem) poletju, ko bo vladala na severni polobli zemlje polna zima in dočim bo letalo, kakor prvo, do tega momenta opremljeno s splavi, ga bodo za končno nalogo namestili na smuči. To bo potrebno zaradi tega, da bo moglo na nepreglednih ledenih poljanah Antarktide pristati brez skrbi. Končni cilj poleta čez Antarktido bo

Ross-Sea na nasprotnem koncu ob Tihem oceanu. Prvo letalo bo čakalo na Grahamovem otoku brezčičnega sporočila o uspehih drugega letala.

Wilkins hoče s temi poleti dokazati predvsem to, da je

letalo edino praktično prevozno sredstvo

preko nedoglednih ledenih puščav zemeljskih tečajev. Z ladjami so stari raziskovalci dospeli prej v najboljšem primeru kvečjemu do meje večnega strjenega ledu. Potovanja preko ledenih teritorijev, naj so se izvršila peš ali s pomočjo sani, so bila predrznost, ki se je v večini primerov končala s smrtjo zaradi popolne izmučenosti, gladi ali mraza. A letala služijo, baš te strašne

ledene celine za odpočitek, nobena ladja ni na nobenem morju varnejša nego dobro zgrajeno letalo na morju strjenega ledu, pravi kapitan Wilkins. On mora to vedeti, saj je svojo teorijo sijajno dokazal v praksi severnega ledovja. Po njegovem mnenju pa ni

polet preko Antarktide nič težji od poleta preko Arktide.

Pri tem ga ne ovira dejstvo, da je ozemlje Južnega tečaja veliko obsežnejše nego okoli Severnega tečaja, popolnoma neobljudeno, revno na živalstvu in rastlinstvu kakor noben drug del sveta (dočim so našli tu doslej n. pr. samo 2 vrsti rastlin, so jih odkrili v

severnem polarnem delu približno 500), gorato in visoko tako, da tvori planoto 3000 m nad morsk gladino, zaledenelo, da ga pokriva povprečno 700 m debela ledena skorja (na severnem samo 7 m!) in mrzlo v takšni meri, da se njegova temperatura še poleti redkokdaj dvigne nad ničlo. Dočim so izmerili v Arktidi že dostikrat temperaturo do 90 stopinj Fahrenheita. In poleg tega je Antarktida razen v majhnih delih še popolnoma neznan, neznana dežela in o njenih meteoroloških prilikah vemo malo več nego nič.

A baš te posebne in večinoma neznane prilike so tisto, kar mika raziskovalno strast človeškega duha. Wilkins namerava poleg množine drugih skrivnosti razčistiti predvsem

dve vprašanili:

1. Ali tvori Antarktido kompleks trdnih, celinskih tal, tako velik kakor evropska celina — ali pa je domnevani antarktični kontinent le skupina manjših in večjih otokov?

Ali se nadaljuje ogromni gorski sistem, ki tvori hrbtenico obeh Amerik, na antarktičnem kontinentu in veže ta sistem v polkrogu z avstralskimi gorskimi skupinami?

V ta namen je organiziral ekspedicijsko, ki spada med najbolj drzna in zanimiva znanstvena podjetja vseh časov.

Poročnik Darcy Greig,

znan angleški letalec, se pripravlja, da potolče z letalom 1000 konjskih sil brzinski rekord Italijana De Bernardija. Dočim je ta dosegel hitrost 512 km na uro, meni Greig s svojim aparatom doseči kakšnih 550 km.

Škodljiva podveza

Zdravniki pravijo, da se slučaj vnetja dovodnih žil pod koleno pri mladih osebah moškega spola v zadnjih letih stalno množi. Dočim je ta vrsta bolezni v prejšnjih časih napadala večinoma starejše ljudi ženskega spola. Vzrok temu pojavu je treba iskati v nepravilnih podvezah, ki so danes v modi. Še pred nekoliko leti je ležala podveza tesno pod kolonom, a nogavica je bila pritrjena na 10—15 cm dolg trak. Pri modernih podvezah je ta trak tako kratak, da obijema podveza že meča, včasih celo tisti del meča, ki se zožuje navzdol. Jasno je, da moraš takšne podveze močnejše stisniti, da ne zdrčijo dol — a to povzroča pritisk na dovodnice, ki se vnamejo. Dovodnice so pri mečah čisto pod površjem kože in šele pod kolonom gredo v globino. Na vsaki anatomske sliki se lahko prepričaš, kako so te žile pod kolonom zavarovane in da je za podveze edino tukaj pravo mesto. Kako nevarna bolezen pa je vnetje žil, to je dandanes že več ali manj znano in smo tudi v našem listu že o tem pisali.

Fotomaton — najnovejša iznajdba

Neki Američan je iznašel pripravo, s katero se brez vsake tuje pomoči fotografira vsakdo sam — in mu aparat po preteku 8 minut izroči osem gotovih slik. Iznašatelj je prejel za svoj fotografski avtomat milijon dolarjev, delniška družba, ki mu je odkupila iznajdbo, pa je sedaj na delu, da v vseh večjih mestih na prometnejših prostorih postavi avtomate na uporabo občinstvu. Berlinčan ravno te dni izkušajo novost, ki že kot taka silno vleče. Fotomaton sestoji iz enostavne polodprte lesene kabine, ki je okoli 2 m dolga, 190 cm visoka in 60 cm široka. V kabini je premakljiv stol, kamor se da oseba, ki se hoče fotografirati. Poševno pred osebno stoji ogledalo, da se človek v zadnjem trenutku še malo popravi in natočne obraz v prijetne gube predno

vrže v odprtino denar, ki sproži aparat. Brž ko pade novček v globino, se kabina avtomatično razsvetli, objektiv pa v dvajsetih sekundah osmokrat posname sliko. Po teh dvajsetih sekundah je treba počakati še pet minut, da aparat izgotovi zaželenih osem slik v obliki 3,5×5 cm. Bistvo izdajbe je v tem, da ni treba nikakega negativ in se slika posname neposredno na papir. V nadaljnjih petih minutah se avtomatično izvrši kemični proces v raznih kopelih in naročnik dobi slike že lepo suhe in zlikane ter poglajene v roke.

V Ameriki in na Angleškem so se ti avtomati izvršno obnesli; ker so predvsem praktični, so jih naročile one oblasti, ki izdajajo identifikacijske listine, pa tudi javnih avtomatov se občinstvo pridno poslužuje. Omenjena delniška družba je v Berlinu že postavila avtomate in upati je, da jih tudi mi dobimo, kar vsekakor ne bo ljubo našim fotografom. Avtomat je namreč zelo poceni: 8 slik stane 13 Din.

Nravstveni zločini v Rusiji

Moskovski zdravstveni urad je izdal statistiko, iz katere izhaja, da so zločini proti pravosti v Rusiji po l. 1924 silno narasli in sicer na deželi še bolj nego po mestih. Dočim prevladujejo na deželi te vrste zločini proti odraslim osebam, so njih žrtve po mestih večinoma mladoletniki. 44% vseh zločincev je šlo 18—25 let, 12% je šlo manj nego 18 let, a 6% nad 50 let. Število mladoletnih zločincev je naraslo od 9% v l. 1924 na 15% do l. 1926, a do letos jih je bilo še več. V pijanosti je bilo l. 1924 izvršenih 17% vseh zločinov proti pravosti, danes jih je že nad 30%. Posebno značilno je, da zavzema zločini, organizirani ne po posameznikih, temveč po celih skupinah, okoli 15%. Tako visokega procentuala ne pozna v tem pogledu nobena druga država.

Z biciklom 122 km na uro

Belgijski dirkač Vanderstuyft je dosegel nov hitrostni rekord. Na običajnem biciklu (ki ga je pa vlekel motorno kolo 35 HP) je prevozil v eni uri 122 km na avtodromu v Montlhéryju pri Parizu.

K revoluciji v Dunajskem Novem mestu — ki je izostala:

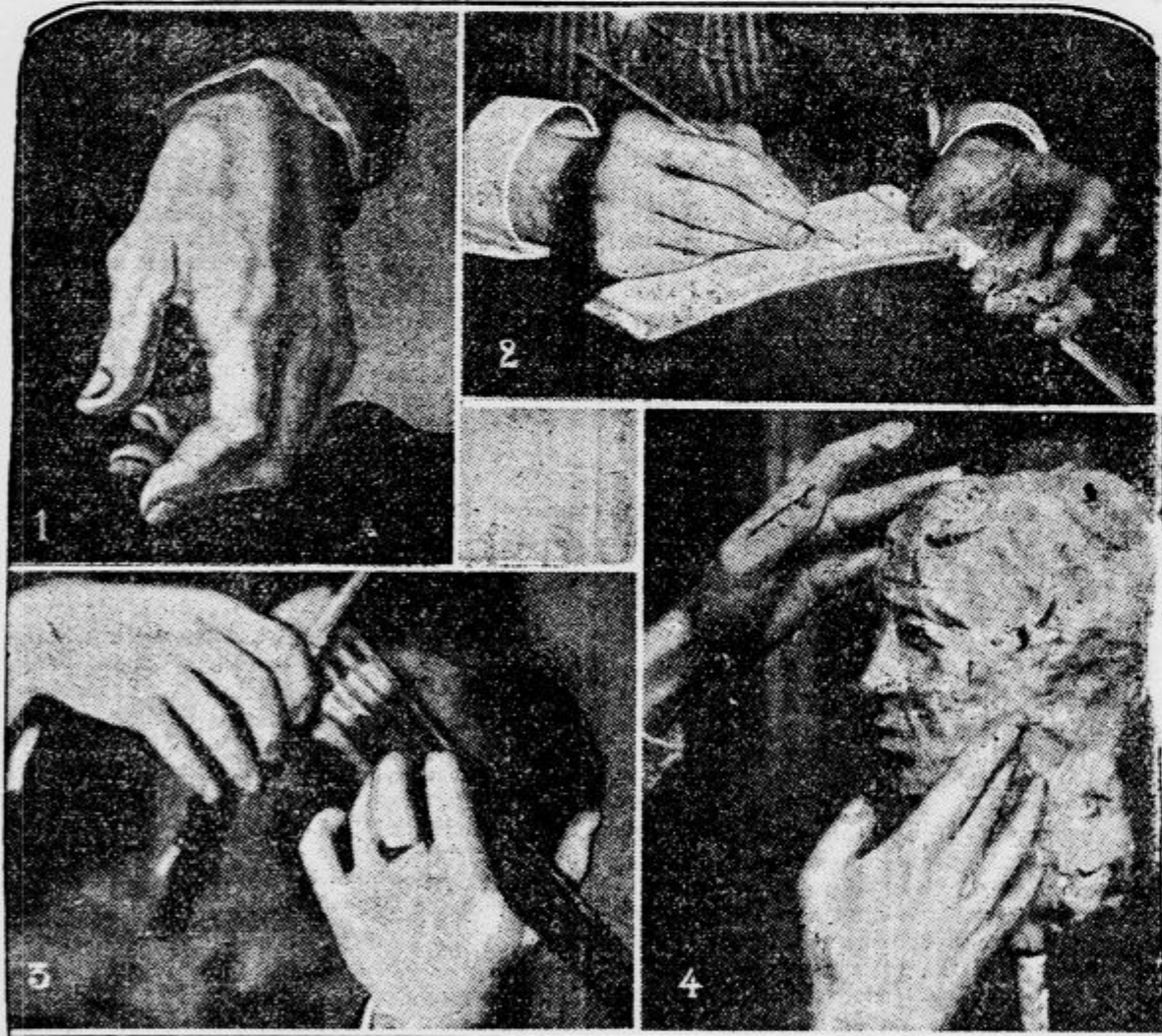
Oddelek oboroženih nacionalističnih Heimwehrov koraka v četverostopu na telovadnico, kjer se je vršilo s tolikšnim strahom pričakovano zborovanje, ki je poteklo v popolnem miru.

po se danes žare ti starodavni koroški kraji! Kakor da slutijo zario bodočih dni... Vlak hiti, kot da se mu mudi proti fronti. A jaz ne pojdem z njim. Beljak!

Peron in velika restavracija polna vojaštva. Vidi se, da je tu križišče cest. Eni prihajajo s fronte na Piavi in iz zaledja, drugi se vračajo... Vsi s težkimi, nabiti nahrbtniki. Vsi so lačni, žejni. V vseh jezikih zahtevajo piva, ki ga toči debel možakar obdan od kričeče tolpe. Po restavraciji smrad in nesnaga. Morda odkar je vojna niso utegnili niti pospraviti. Civilnih potnikov skoraj ni: povsod sam vojak, vojak, vojak; in vmes ranjenci in invalidi, s palicami in obvezami, brez nahrbtnikov in orožja. Oni, ki so še zdravi, gledajo nas kot srečne ljudi, ki jim ni treba iti zopet tja — na fronto... Odslužili so, vsaj za nekaj časa. In tudi oni bi si hoteli oddahniti, odpočiti... Toda dokler je človek zdrav, je kakor del ogromne po svetu valeče se mase, brez miru, brez odhoda. Iskal sem med njimi znanih obrazov. Bog ve, kje so naši? Največ je bilo Bosancev, shujšanih, utrujenih, zagorelih. Ubogi sužnji. Kako dolgo še?

Konec jutri.

Znamenite roke

1. Michelangelova roka, kakor jo je naslikal umetnik sam. — 2. Roke nemškega slikarja Liebermanna med skiciranjem. — 3. Roke nekega vjolinista. — 4. Roka italijanskega kiparja Fiorija med delom.

Dr. Ivan Lah:

V tistih dneh

(Pred desetimi leti.)

Po treh letih — dolga je bila pot od l. 1915. z ljubljanskega gradu pod varstvom bajonetov v Lipnico, od tam v Hainburg, Snitzendorf in Mittergrabern — od tod zopet pod bajoneti na Dunaj v kasarne in potem s puško in bajonetom na fronto čez Karpate do Grubieszowa, iz Grubieszowa na Szelwow — s prve linije zopet nazaj na Vladimir Volinskiy in Lvov — čez ravno Ogrsko v Rumunijo na Fokšane in Panciu, kjer smo doživeli dne 19. avgusta 1917. svoj zaslužen poraz — in potem kot ranjenec v Rimnicul Sarat, od tam v Temešvar, iz Temešvara v Melk, iz Melka v Prago — in zdaj v začetku septembra l. 1918. nazaj v domovino, da vidim, kako se je izpremenila, kaj se godi kako pričakuje svoje odrešenje. Dasi je bil v praških bolnicah velik glad, vendar niso radi puščali na dopust, ker so se bali, da se — ranjenci več ne vrnejo, ali da se poslabša njih bolezen tako, da je treba zdravljenje z nova začeti. V petih letih vojne so se naučili vojaki raznih sredstev, kako se da bolezen podaljša-

ti. Dokler smo bili v prijazni vinogradiški bolnici je bilo življenje prijetno in v veselih razgovorih smo čakali konca. Toda bolnica se je hotela iznebiti nadležnih vojaških gostov, ker se je množilo število mestnih bolnikov, in nekega dne smo odšli v staro mestno ubožnico na Višegradu. Zdravnik, ki nas je obiskoval je bil dobričina, ki se je malo brigal za rekonvalescent, zato so se sobe napolnile samo ponoči — zjutraj so se »bolniki« razšli po svojih potih.

Časopisi so prinašali samo vesele vesti. Avstrijska ofenziva na Pnivi se je ponesrečila, moč zaveznikov na zapadni fronti je rastla, antanta je že priznala nove narodne države, na Dunaju so milo prosili in ponujali svobodo in samostojnost vsem narodom, samo če hočejo še ostati v Avstriji, slovenski poslanci pa na vse te prošnje niso več odgovarjali — bilo je že prepozno. Po »slavnostnih dneh« meseca avgusta v Ljubljani se je zveza med Čehi, Polaki in Jugoslovenci tako utrdila, da ni bilo nikake nade več, da bi se ta »trozveza« razbila, pač pa je bilo naravno, da se bo na tej krepki trozvezi razbila — Avstrija. Čakali smo samo še zadnjega milostnega sunka. Predsednik Stanjek je to na Dunaju že jasno

povedal: »Zahtevamo samostojne slovenske države od Adrije do Balta...« Takrat se mi je stozilo po domovini in nekega dne sem vprašal doktorja, ali bi smel iti na dopust.

»Kam?«

»V Ljubljano.«

»To je vojno ozemlje...«

Mislil sem, da ve za moj »p. v.«, ki mi je zvesto sledil tudi z bojišča, kjer sem pretil kri za »domovino«. Toda naenkrat si je premislil in rekel:

»Ako si upate vzdržati tako dolgo pot — lahko greste za 10 dni — a vrniti se morate.«

Res, z rano na križu in v takih prometnih razmerah, ko so vozili vlaki s polzevo počasnostjo nabito polni ljudi in vojaštva! Toda kdo bi mislil na to. V pisarni so mi poskrbeli maršruto in odpravil sem se na pot.

Počasi so zaškrpali vagoni na praškem kolodvoru kakor utrujeni in onemogli. Že davno nenamazani, zarjaveli in pokvarjeni — drug poleg drugega smo se tiščali vojaki, pol sede pol stoje — ni bilo ne šip ne luči in z obupnim škripanjem in cviljenjem se je pomikal vlak skozi noč, postajal po slabo razsvetljenih postajah, lezel mimo izčrpanih čeških krajev, stroj je pihal in bruhal iskre, kakor da z zad-

njimi silami vleče neskončno breme in da se bo zdaj zdaj ustavil. In vendar je šlo naprej, počasi in težko, obupno in negotovo, prav tako kakor vojna, kakor življenje, kakor vse.

Iznemogli in sestradani so spali vojaški drug na drugem, težko dihali in smrčali, zaduhel zrak je polnil vagon. Zdaj pa zdaj s »s.«, premaknili težki čevlji, nagrmadna kópica ljudi se je zganila — in zopet se je pomirilo vse. Začul se je urečee glas, kontrola s slabo svetilko je pregledovala maršrute — tu in tam par glasov — svetilka je izginila in vlak je sopolhal naprej v noč — živa slika propadajoče države. Tam nekje sredi alp smo obstali.

»Austreien!«

Peron se je napolnil z izstopajočimi vojaki, ki so polegali po tleh — eni so iskali vode, drugi kruha — vlaki so se premikali — nove čete so vstopale proti jutru je prilezel drug vlak.

»Ach Villache.«

anilo se je. Megle so vstajale iznad korotanskih gozdov, zeleni vrhovi so se nemo zažareli v jesenski jutranji zarji. O Breže! Ti ponosni stari grad, kjer je pel beli vitez Angelini svojo pesem o domovini in ljubezni! Ali se ne sveti v tvojih zidovih njegov grob v senu črnega viteza? Kako le-

Hincelr Gluck:

Zlati panter

20

Včeraj, ko sem bil spremljaval Natalijo domov, sem bil najprej v gledališču in nato še v družbi; vrnil sem se dokaj pozno. Vzlic temu me je čakal in mi je povedal, da bi Moore rad govoril z menoj. Moore se je takoj oglašil, ko sem ga poklical.

»Spet imam velike novice,« je dejal. »Včeraj sem spet večerjal z Viningom. To pot se je vendar že otajal in mi je obljubil, da me vpelje v neko ekscentrično družbo.«

»To ste dobro napravili,« sem dejal.

»Obljubil mi je, da me vzame v petek zvečer s seboj. Toda oči si moram dati zavezati, peljala se bova v zaprtem avtomobilu in dvesto dolarjev moram plačati naprej. Lepa istorija, kaj?«

»Mislim, da,« sem pritrdil.

»Uverjen sem, da mi tolpa, kakršna je ta, ne bo dala nič manjše možnosti, da bi dognal, kam me peljejo in kod vodi pot. Tudi so najbrže preveč zvihi, da bi jih bilo moč ukamiti. Ostaneta nama samo dve možnosti. Prva je ta, da bi poizkusila že v naprej dognati, kam se bova peljala, in bi potlej vi kje prežali na naju in naju zasledovali. Ali pa bi naju poizkusili zasledovati že od začetka vožnje; a to ne bo tako lahko, ker imamo posla s pretkanimi lopovi.«

»Ne tega ne onega,« sem se oglašil.

»Zdaj, ko veva, da je Vining v zvezi z neko tolpo, čeprav mor-

da ne s tisto, ki je iščeva, bi bilo vendarle treba dognati o njem kaj natančnejšega. Jutri popoldne ga ne bo doma.«

»Vreba bo preiskati njegovo stanovanje,« sem sprožil.

»Tudi jaz menim tako,« je rekel Moore.

»Ali mislite, da vas ima le količkaj na sumu, Moore?«

Trenutek ali dva ni bilo ničesar slišati. Nato je rekel Moore z negotovim glasom: »Vrag naj me vzame, Clayton, če vem. Vsekako je zdaj zelo prijazen z menoj.«

»Če sumi, tedaj bo njegova odsotnost past. V tem primeru se nadeja —«

»Česa? — Da pridem brskat po njegovem stanovanju? Bistra glava ste, Clayton!«

»Vsekako je bolje, da ga posetim v njegovi odsotnosti ja z namestu vas. Če ujamemo mene, me bodo imeli za vlomilca in vi ostane neosumljeni. Larryja vzamem s seboj in če me nameravajo presenetiti, jim ja z pripravim majhno presenečenje. Ako bo prežal name, bo s tem obnem dokazano, da ima v a s na sumu.«

Moore je sprejel moj predlog, čeprav nerad, in mi je dal Viningov naslov.

Ko sem razlagal Larryju svoj načrt, je sprožil misel, ki se mi je videla sprejemljiva.

»Gospod,« je rekel Larry, »ta Vining mora biti prebiti nevaren dedec. Nápak bo za vas, če vas zasači in vidi vaš obraz.« Pomolčal je in se zvito popraskal po glavi. »V svojem prostem času sem nekoč čital zgodbo o gentlemanu-vlomilcu, ki je nosil pri svojem poslu vselej krinko na obrazu.«

»Izvrstna misel, Larry,« sem se zasmejal. »Dobite nama kje dve krinki. Nato vzemite svoje orodje, pojdite v Viningovo hišo in si jo ogledajte. Njegovo stanovanje je v drugem nadstropju,« sem rekel

in mu dal naslov. »Ob devetih zvečer me najdete na vogalu 59. ceste in Lexingtonske avenije,« sem še dodal. »Samokresa ne jemljite s seboj. Če bi bilo treba koga užugati, morava storiti to brez hrupa.«

Tisto jutro sva jahala z Natalijo v park na izprehod, med katerim se impozabil vse svoje skrbi. Morda mi bo kdo očital brezčutnost — čeprav sem vzlic temu koprnal po svoji sestri in je nisem nič manj ljubil, odkar je bila Natalija stopila v moje življenje.

Dotlej je bilo, če ne štejem vojnih strahot, v mojem življenju le malo dogodkov, ki bi mi bili bližji do živega. Ženske sem poznal le površno iz družbe in knjiž. Ko se msrečal Natalijo, me je dobilo vakovje ljubezni privikrat v svojo oblast.

Uklenila me je bila do brezupnosti. Pravijo, da ženske vedo, če jih ljubimo, a najbrže nam ne pokažejo tega. Zakaj Natalija ni niti s pogledom niti z besedico pokazala, da bi se zavedala mojega nagnjenja.

Nikoli še ni bila tako ljubka kakor tisto dopoldne. Veter in solnce sta ji igrala okoli svežega obraza, ki je ves sijal od sreče. In vselej, kadar so se njene jasne, velike oči nedolžno in prijazno srečale z mojimi in sem od presunjenosti obnemel, me je obšla želja, da bi jo ovil z rokami in ji priznal, da pomeni zame življenje.

Morda je bila uganila moje kopnenje, zakaj z naglim čebljanjem me je poizkusila spraviti iz zadrege.

Kmalu nato je rekla, da je trudna, in me je prosila, naj jo spremljam domov. A ko se je pred svojo hišo s pobešenimi očmi poslovala od mene in mi komaj slišno rekla »Do svidenja!«, sem se čutil srečnejšega nego kdaj.

Ko sem se okopal in preoblekel za kosilo z Mallardijem, me je minilo to sladko dopoldansko razpoloženje. Spet je bilo treba misliti samo na posel.

Dopisi

D. M. V. POLJU. V mesecu novembru se bodo vršile pri nas občinske volitve. Klerikalna stranka se je razcepila na tri liste, dočim so se napredne stranke združile v enotno listo (tako pravo županovo listo). Danes v torek 9. t. m. bo ob 8. uri zvečer sestanek vseh somišljenikov te liste v Sokolskem domu v Polju. Udeležite se sestanka polnočestovno! V slogi je moč!

GROBELNO. Čiril in Metodova družnica za Grobelno in okolico bo imela svoj občni zbor 14. t. m. v gostilni Narat v St. Vidu pri Grobelnem. Po zboru vinska trgatev in prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

GUSTANI. V »Jutru« 5. t. m. je v dopisu iz Guštanja pomotoma navedeno, da so P. Močnik, J. Gačnik, A. Ključnik razstavili na sadni razstavi 5 najlepših vrst. Pravilno je, da so imenovani razstavili 59 najlepših vrst.

KRSKO. Na trgovski in obrtni nadaljevalni šoli v Krskem se bo pričelo novo šolsko leto 15. t. m. in bo trajalo do 1. maja. Trgovska nadaljevalna šola bo imela pouk ob torkih in četrkih od 17. do 20. ure; prvi dan pouka bo v torek 16. t. m. Obrtna nadaljevalna šola bo imela pouk ob nedeljah od pol 9. do pol 14. ure in ob četrkih od 13. do 16. ure; prvi dan pouka bo v četrtek 18. t. m. ob 13. uri. Vpisovanje vajencov in vajenk bo v nedeljo 14. t. m. od 9. do 11. ure in v ravateljstvu pisarni meščanske šole. Gz. obrtniki in trgovci, ki so oddaljeni od šole do 4 km in ki imajo vajence, so dolžni po zakonu poslati svoje vajence in vajenke redno in točno v šolo ter jih poslati tudi k vpisovanju!

VOJNIK. (Neprimerno postopanje) Pri nas je ustanovil pred več ko 30 leti rajnik Anton Brezovnik slovenski denarni zavod, da bi ojačil slovenski živelj v trgu Vojniku in postavil slovensko kmečko ljudstvo v okolici gospodarsko na lastne noge. Ta posojilnica se je ob sodelovanju večinoma že rajnikih narodnjakov brez vsakega strankarstva krasno razvila, tako da je mogla v nemškutarskem Vojniku nakupiti dve veliki hiši, deloma za svoje poslovne prostore

v glavnem pa, da nudi narodnim obrtnikom in drugim Slovincem domačo streho. Kar je pa umrl ustanovitelj Posojilnice, rajnik g. Brezovnik, se nam zdi, da Posojilnica zapušta svojo nekdanjo pot kot občestinski slovenski zavod. Pred kratkim je namreč od povedala kavarnarki, dobri in narodni Slovinci, ki je tudi v narodno težkih časih po- žrtvovalno podpirala slovensko stvar v trgu in je sedaj brez eksistence. Isto se je zgodilo dobremu slovenskemu mizarju, kojemu je odpovedala Posojilnica stanovanje in delavnico ter ga spravila z družino vred v največjo zadrego. Kaj so neki ti dobri naši ljudje storili Posojilnici? Boli jih to postopanje toliko bolj, ker vidijo, da prihajajo v njihove prostore ljudje in družva, ki niso v nekdanjih trdih narodnih bojih v Vojniku ničesar storili za Slovenstvo. To ni tista pravičnost in objektivnost, ki bi se je moralo držati vodstvo Posojilnice, katere ni ustanovila in dvignila znabiti samo klerikalna stranka, temveč vsi Slovinci brez razlike političnega mišljenja. Tako si Posojilnica tudi nikakor ne bode vzdržala simpatij in zaupanja med našim ljudstvom. Z nacionalnega stališča pa moramo take ukrepe ostro obsojati, ker Vojnik še danes ni kralj, v katerem bi se moglo brez škode za slovensko stvar metati poštene slovenske ljudi na cesto.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDIJE!

Mr. ph. FERDO PIFAT
ROŽA PIFAT roj. KOBI

poročena
Zagreb 203. Bircna vas

Elektrikar

za visoko napetost, kateri razume tudi strojno ključavničarstvo, se sprejme takoj. Absolventi strojne tehnične delovodske šole imajo prednost. — Ponudbe je nasloviti na Elektrarno Ruše.

Opravična štev. E 555/28

Dražbeni oklic

Dne 24./10. 1928 ob 13. uri prodado se v Rajhenburgu št. 65 po javni dražnji sledeči predmeti, in sicer:

2 zaboja s kino. paratom in železnim stojalom. K draženju se bo začelo pozivat le pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem pa se lahko ti predmeti ogl. dajo.

Okrajno sodišče v Sevnici
odd. II dne 5./1. 1928

Vzč dobrih zidarjev

za norranja dela v novi tovarni sprejme vodstvo Gradbenega podjetja 1-042
Ing. Jos. Dedek v Kočevju.
Dobra kuhinja in zimska stanovanja na stavbi.

Poslovodio

sposobnega in zaupnega za ključavničarske posle pri tovarnih vagonih

in dva samostojna kovača
(Feuerbarschen) sprejememo.

Samo mojstri z dolgoletno prakso v tej stroki naj se obrnejo na: 12044

Fabriku vagona u Kruševcu

Originalno

Jugebanat-patent-brašno

nije jeftino

ali je kruh i pecivo iz njega nenadkriljivo!

Potrti javljamo, da je danes preminul naš ljubljeni, dobri stric in brat, gospod

Ferdinand Sever

trgovski zastopnik

Pogreb predragega bo v torek, dne 9. oktobra ob 2. uri iz mrtvaške veže Splošne bolnice do mestne meje, odkoder se prepelje na pokopališče v Novo mesto, kjer se položi ob 5. uri k večnemu počitku.

Dobrava-Ljubljana, 7. oktobra 1928.

Žalnoči ostali.

TOBLER
Svetovna tovarna čokolade, bombonov, kakaa
EDINA ČOKOLADA BREZ KONKURENCE!
z alpskim mlekom, mandlji, češniki, z moko, vanilijo, asorti
v tablicah, kroketih in napolitankah
Zahtevajte povsod!
1201

Lokomobil, cca 100 HP

kupim Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Lokomobili«. 1208

Šola za jezike no Berlitzovi metodi

Francoščino, angleščino, italijanščino, nemščino itd. poučujejo samo izobraženi profesorji dotičnih dežel in sicer edinole v njih materinščini.

Potashila in prigrisatve: vsak dan od 10. dop. do 9. zvečer: KRALJA PETRA TRG. 8/1.

Razglas.

Županstvo trga Središče ob Dravi prodaja

300 m stoleteta borovega lesa

Sprejem ofe tnih ponudb do 27. t. m. 11. ure v podpišanem občinskem uradu, kjer se dubijo natančnejši pogoji.

Gozd leži ob okrajni cesti oddaljen od postaje Središče 30 minut. 1201

Županstvo trga Središče ob Dravi.
Župan Lukačič

Zahvala.

Ob nenadni prebitki izgubi naše iskreno ljubljene soproge, hčerke in matere

Mimi Kenda

nam je došlo toliko izrazov sožalja, da nam se ni mogoče posameznim primerno zahvaliti.

Tem potom izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo bratskemu članstvu »Sokola« v Radovljici za obilo spremstvo in ganljive žalostinke ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, kakor tudi obilnim znancem za pismene izraze sožalja. Vsem tisočera zahvala.

RADOVLJICA, 7. oktobra 1928.

12015

Globoko žalujoči ostali.

Baržun svetovne znamke

„LINDEN“.

Prvovrstna kakovost, zjamčene barve!

V zalogi trdke

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA.

Naznanilo.

Naznanjam vsem cenjenim avtomobilistom,

da sem prevzel zastopstvo

„FIRESTONOVE“ pneumatike za Slovenijo

Ker je do danes „Firestonovae“ pneumatika neprekosljiva in najcenejša, zato jo vsakemu najtopljeje priporočam. Zaloga plaščev vseh velikosti kakor tudi zračnic, se dobi v auto-delavnici in garaži Triumph-auto.

IVAN OBLAK, LJUBLJANA 7

11978

Celovška cesta 34.

Marija Pregled roj. Knez

v nedeljo dne 7. oktobra 1928 ob pol 4. po kratki mukepolni bolezni, previdna s tolažili sv. vere v 46. letu svoje starosti boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek dne 9. okt. ob pol 15. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale dne 11. okt. 1928 ob 7. jutraj v župni cerkvi sv. Magdalene v Mariboru ter v župni cerkvi v Rušah.

Ruše-Maribor, 8. oktobra 1928.

Ali zij Pregled. krojaški mojster, soprog; lozjiz Marija in Mirko, otroci, ter vsi ostali sorodni ki.

Velika sezijaska prodaja manufakture

Vse oblačilne predmete prodajam od 1. oktobra dalje po globoko znižanih cenah. — V interesu vsakega kupca je, ki rabi za zimске sezone dobro in trpežno blago, da ne zamudi prilike se neobvezno prepricati o tej redki ponudbi. — Edine pristne pirotske preproge ročne industrije prodam v kolikor se traja za oga po zelo nizkih cenah, nadajna naročila se pa izvršujejo v roku 14 dni po dogovoru.

I. KOSTEVC, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 4

Narčila in vse dopise, kičote se malih oglašev, je pošlaba na Oglasi od delok Jutra, Ljubljana, Priljubljana. Tel. št. 2492

Kali oglasi, ki služijo v poročevalno in ročaj na namere občinstva, uraka bareda 50 par. — Naj manjši zrak Dir 5. Priljubljana za tifo Dir 5.

Vse pristojbine je upada li obnem s zračilom, a cer n oglasi se probajo človek račun parha kra bilica ljubljana, št. 1812

Službo dob

Trg. pomočnik
Kpecerist in telesinar, vo-
jadine prost, dober raču-
nar, se sprejme takoj. Na-
slav: Na Rešljivi cesti
v oglasnem oddelku Jutra
34524

2 kamnoseka

dobro izurjena, prvovrste
modi, sprejme. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra
34529

Trg. slugo

sprejme v trgovino z že-
lezinami na Rešljivi cesti
št. 20. 34526

Prodajalko

in učenko
ki je bila že v trgovini
mošnega stroja, sprejme
takoj. Ponudbe na oglasni
oddelek Jutra pod šifro
«Zanesljiva 1001». 34523

Spretni prešivalke

ki so bile zaposlene v
mekaničnem obratu, za fi-
zo in stalno delo sprejme
Zagrebačka trgovina cipela
d. d., Zagreb, Nova Vse 11
34135

Strojnice ščipalca

za Goodyear in Mackay
blago, s dolgoletno prak-
so, sprejme v stalno službo
pod dobrimi pogoji. Zgre-
bačka trgovina cipela d. d.,
Zagreb, Nova Vse 11.
34134

10 pletilj

izurjenih, sprejme takoj za
stalno Ciril Vajt, Kranj
33818

Učenca in učenko

sprejme v trgovino z
mekanim blagom na deli. —
Ponudbe pod šifro «Trgovina
501» na ogl. odd. Jutra.
34501

Korespondenta-(ko)

za perfektno znanje fran-
coskega, italijanskega, nemške-
ga, slovenskega in srbskega
jezikov, isčemo za takoj-
šen nastop. Prednost imajo
provincijci, ki imajo vso
pisni spretnosti in referen-
ce na D. B. J. Jena, trav-
na družba, Ljubljana.
Beethovnova ulica 6 34576

Pikola

sprejme takoj kavaru Na-
rodni dom v Kranju. 34577

Natakarico

izveščano, ki opravlja tudi
ostala hišna dela, sprejme
takoj restavracija Narodni
dom v Kranju. 34578

Vajenca

za boljše obrt iscem. Ponu-
dube na oglasni oddelku
Jutra pod šifro «Boljša
obrt». 34531

Praktikanta

za trg, naobrazbo sprejme-
mo. Takoj. Prošnje na na-
slav: «Import», pošlaba
dal 41. 34525

Izurjeno pletiljo

primerno izobrazbo, ki bi
bila zaeno samostojna go-
spodinja, isče samostojno
gospod. v višji zasebni urad-
nik na deli. Ponudbe s
slike na oglasni oddelku
Jutra pod šifro «Pletilja-
gospodinja». 34541

Zobotehnik

izurjenega v vseh delih v
zlatu in kavčuku, ved-
letno prakse, isče zobo-
zdravnik v Ljubljani. Pe-
nubde na oglasni oddelku
Jutra pod značko «Zobo-
tehnik 35». 34540

Čevljar, pomočnika

dobro izveščanega, ki zna
delati na stroje šivane čev-
lje, sprejme takoj v traj-
no dele. Plača po dogo-
voru. — Prešeren, tovarna
čevljev, Kranj. 34502

Čevljar, pomočnika

za najboljša naročena dela,
s hrane in stanovanjem v
hiši sprejme takoj Franc
Sifrer, splošno čevljarstvo,
Škofja Loka. 34503

Kristi

Mesto procto, pisal dvakrat
na naslov L. v Selenburgu-
vi. Vprašajte L. in orgo-
vorite Pepi. 34518

Prodajalko

ki bi imela obnem veselje
za potovanje po Gorenj-
skem, isčemo. — Izveščana
moza biti v šivanju in
umetnem vezanju na šival-
nih strojih. Prednost imajo
one, ki stanujejo v kraj-
ni višje od Škofje Loke na
Gorenjskem. Pisane po-
nubde na oglasni oddelku
Jutra pod «Prodajalka-
potnica». 34518

Mali oglasi

Učenca
pridnega in poštenega, s
primerne želje izobrazbe,
ki ima veselje za trgovino
s mehanim blagom, sprej-
me takoj. — Ponudbe na
naslov: Saša Kováč, Ljub-
ljana VII, Celovska p. 85.
34506

Mesari in klobasi

čarskega pomočnika
sprejme takoj. Ponudbe
na oglasni oddelku Jutra
pod «Samostojna moč 60».
34530

Zastopstvo

odda izdelovalnica avto ka-
reserist v vseh krajih.
Dopise na oglasni oddelku
Jutra pod šifro «5».
34571

Čevljar, pomočnik

takoj sprejme Josip Pre-
šeren, Ljubljana VII. 34509

Trgovski potniki

Razpošiljalnica
rabi solidne potnike. Kav-
čija 1000 Dia ali garancija
Obišrte ponudbe na oglas-
ni oddelku Jutra pod šifro
«Kavčija-garancija». 34533

Pozor, veletrgovci

in tovarnarji!
Potnik s lastnim avtom,
dobro veden, ki potuje
po cel. Sloveniji, štajski
in Prekmurju, sprejme is-
večja zastopstva. Ponudbe
pod šifro «Auto potnik» na
oglasni oddelku Jutra.
34535

Potnika (co)

ali zastopnika (co) za Slo-
venijo, ki se razume tudi
na tehnične predmete —
sprejme proti proviziji.
Ponudbe pod šifro «Trgov-
ni Jutra» pod št. 713». 34561

Mesarski pomočnik

žel službo za takoj ali
konečno, najraje v večjem
kraj na deli. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra.
34538

Službo kurjača

ali kaj podobnega sprejme
klijavničar. Naslov pove
oglasni oddelku Jutra.
34539

Orožniška kuharica

vajena samostojnega go-
spodinjstva, žel službo. —
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34536

Dva šoferja

izveščana mehanika, zmogla
vseh popravil, isče služ-
bo. — Naslov pove oglasni
oddelku Jutra. 34538

Mesto gospodinj

sprejme dame ali poma-
zadica pri pripravah, pe-
kavalne spremljevalke ali
slike isče boljše gospo-
dinje. Ponudbe pod šifro
«Vesta in varčna» na ogl.
oddelku Jutra. 34532

Absolventka

meščanka in ženske obrt-
ne na Tehniški srednji
šoli, žel kakršnekoli sam-
mostojne. Ponudbe na ogl.
oddelku Jutra pod šifro
«Nujno 25». 34551

Trg. pomočnik

prej. vsakej, izučen v
mekani trgovini, ved. tudi
naše in vinskih stroke. Isče
primerne službe kot pomoč-
nik, akidititnik ali kaj
slabega. Ponudbe na ogl.
oddelku Jutra pod šifro
«Vesten 40». 34548

Šofer

trezen in pošten, vajen tu-
di drugega dela. Isče me-
sto s 1 ali 15 novembrom
Naslov pove oglasni oddelku
Jutra. 34538

Bivši višji bančni

uradnik
s večletno prakso, splošno
trgovsko naobrazbo in do-
brimi referencami, zmogla
kavčije, isče zaposlenja. —
Cenjene ponudbe na poštni
predal 285, Ljubljana. 34573

Pridno dekle

s kavčijo, izučen v trgo-
vini in šivanju, žel takoj
službe. Provrzane tudi ka-
ke podružnice. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra. 34585

Prodaj

Več vinskih sodov
dobro ohranjenih, prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34577

Galerijo

za lokal ali majhno dvo-
rano, prodam. Doeni lokal
kino Matice. 34596

Brezplačno

grem 6 mesecev k boljši
rodbini, da bi se pridila
kuhe in vseh hišnih del.
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod «Iako 200». 34514

Mlad trg. pomočnik

vešč prodaje mehan blaga
in usnja, žel premeniti
mesto. Naslov v oglasnem
oddelku Jutra pod šifro
«Dober računar 10». 34516

Dekle

ki zna slovensko, nemško,
srbohrvatsko in razna ro-
da vesa, s malo matu-
re, isče službo. Gre več
mesecev brezplačno. Dopise
na «Kakršnakoli služba»
na podružnico Jutra v
Celju. 34507

Trg. pomočnik

mešane stroke, vsakej
na deli, dohro izurjen, is-
če službo v mestu ali na de-
li. Cenjene ponudbe na oglas-
ni oddelku Jutra pod
«Dobra meš št. 12081». 34537

Kuharica

varna in poštena, vajena
vse kuhe in gospodinj-
stva, žel službo v trgo-
vski ali privatni hiši. Na-
stapi takoj. Dopise na po-
družnico Jutra v Celju
pod «Kuharica 400». 34508

Kuharica

žel službo na orožniški
stanici. Naslov pove oglas-
ni oddelku Jutra. 34548

Kroj. pomočnik

marljiv, isče službo v
Ljubljani. Naslov pove
oglasni oddelku Jutra.
34547

Mesarski pomočnik

žel službo za takoj ali
konečno, najraje v večjem
kraj na deli. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra.
34538

Službo kurjača

ali kaj podobnega sprejme
klijavničar. Naslov pove
oglasni oddelku Jutra.
34539

Orožniška kuharica

vajena samostojnega go-
spodinjstva, žel službo. —
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34536

Dva šoferja

izveščana mehanika, zmogla
vseh popravil, isče služ-
bo. — Naslov pove oglasni
oddelku Jutra. 34538

Mesto gospodinj

sprejme dame ali poma-
zadica pri pripravah, pe-
kavalne spremljevalke ali
slike isče boljše gospo-
dinje. Ponudbe pod šifro
«Vesta in varčna» na ogl.
oddelku Jutra. 34532

Absolventka

meščanka in ženske obrt-
ne na Tehniški srednji
šoli, žel kakršnekoli sam-
mostojne. Ponudbe na ogl.
oddelku Jutra pod šifro
«Nujno 25». 34551

Trg. pomočnik

prej. vsakej, izučen v
mekani trgovini, ved. tudi
naše in vinskih stroke. Isče
primerne službe kot pomoč-
nik, akidititnik ali kaj
slabega. Ponudbe na ogl.
oddelku Jutra pod šifro
«Vesten 40». 34548

Šofer

trezen in pošten, vajen tu-
di drugega dela. Isče me-
sto s 1 ali 15 novembrom
Naslov pove oglasni oddelku
Jutra. 34538

Bivši višji bančni

uradnik
s večletno prakso, splošno
trgovsko naobrazbo in do-
brimi referencami, zmogla
kavčije, isče zaposlenja. —
Cenjene ponudbe na poštni
predal 285, Ljubljana. 34573

Pridno dekle

s kavčijo, izučen v trgo-
vini in šivanju, žel takoj
službe. Provrzane tudi ka-
ke podružnice. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra. 34585

Prodaj

Več vinskih sodov
dobro ohranjenih, prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34577

Okrasne letvice

za oprave Vam najcenej-
ši izdelovalnica Iva B.
Dovštan, Ljubljana VII.
Zahtevajte vzorce in cenik!
88411

Puhasto perje

raspoložim po povzetju
najmanj 5 kg po Din 38 kg
— Izkoristite priliko, dokler
traja saloga L. Brozović.
Zagreb, Ilica 82, keminska
distilacija perja. 183

Drva

«kve» in hrastove odpadke
od parkov dostavlja po
vsih delih mesta. —
«V» V Seagoristi v Ljub-
ljani — na goranjim to
odvorom. 88

Cementnih ploščic

za tlak 178 m² poceni na-
prodaj. Ponudbe na oglas-
ni oddelku Jutra pod šifro
«Cementni tlak». 34138

Več sodov

od 300 do 700 l prodaj Milan
Jenčič, Mengeš. 34570

Premog in drva

za kurjavo po najnižji ceni
dostavljamo na dom. Lavren-
čič & Co., Dunajska c. 47.
34559

Kuharica

varna in poštena, vajena
vse kuhe in gospodinj-
stva, žel službo v trgo-
vski ali privatni hiši. Na-
stapi takoj. Dopise na po-
družnico Jutra v Celju
pod «Kuharica 400». 34508

Kuharica

žel službo na orožniški
stanici. Naslov pove oglas-
ni oddelku Jutra. 34548

Kroj. pomočnik

marljiv, isče službo v
Ljubljani. Naslov pove
oglasni oddelku Jutra.
34547

Mesarski pomočnik

žel službo za takoj ali
konečno, najraje v večjem
kraj na deli. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra.
34538

Službo kurjača

ali kaj podobnega sprejme
klijavničar. Naslov pove
oglasni oddelku Jutra.
34539

Orožniška kuharica

vajena samostojnega go-
spodinjstva, žel službo. —
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34536

Dva šoferja

izveščana mehanika, zmogla
vseh popravil, isče služ-
bo. — Naslov pove oglasni
oddelku Jutra. 34538

Mesto gospodinj

sprejme dame ali poma-
zadica pri pripravah, pe-
kavalne spremljevalke ali
slike isče boljše gospo-
dinje. Ponudbe pod šifro
«Vesta in varčna» na ogl.
oddelku Jutra. 34532

Absolventka

meščanka in ženske obrt-
ne na Tehniški srednji
šoli, žel kakršnekoli sam-
mostojne. Ponudbe na ogl.
oddelku Jutra pod šifro
«Nujno 25». 34551

Trg. pomočnik

prej. vsakej, izučen v
mekani trgovini, ved. tudi
naše in vinskih stroke. Isče
primerne službe kot pomoč-
nik, akidititnik ali kaj
slabega. Ponudbe na ogl.
oddelku Jutra pod šifro
«Vesten 40». 34548

Šofer

trezen in pošten, vajen tu-
di drugega dela. Isče me-
sto s 1 ali 15 novembrom
Naslov pove oglasni oddelku
Jutra. 34538

Bivši višji bančni

uradnik
s večletno prakso, splošno
trgovsko naobrazbo in do-
brimi referencami, zmogla
kavčije, isče zaposlenja. —
Cenjene ponudbe na poštni
predal 285, Ljubljana. 34573

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba.

Jedilnico

(Altruistično) zelo dobro
ohranjeno poceni prodam
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34586

Železen štedilnik

na visokih nogah, dobro
ohranjen, ugodno napredaj
v Langusovi ulici 26 —
podprilije. 34587

Vozovi

Diro na peresih
za par konj, dobro ohr-
anjeno in
Wertheim blagajno
št. 3 s podstavkom pro-
dam. Naslov v oglasnem
oddelku Jutra. 34309

Kočije, vozove in

konjske opreme
prodam valed satave. —
tomobil. Tozadovne info-
racije v vinski trgovini
Boštjia. Ljubljana 34506

Kočijo

dobro ohranjeno, prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 34575

Oblacilo

Kožuhast plašč
rujave barve, poceni na-
prodaj. Naslov v ogl. od-
delku Jutra. 34499

Damski plašč

frn, eleganten, za zimo, za
damo srednje postave, pro-
dam. Naslov v oglasnem
oddelku Jutra. 34538